د یوولسم ټولګی لپاره جغرافیه سوالونه او ځوابونه

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرنه او دهغه اقتصادي ارزښت

✱ کرنه تغریف کړئ ؟
کرنه د خبوباتو ،سبزیجاتو او د لومړنیو نباتی موادو د تخمونو د کرلو او شیندلو لپاره د ځمکي له تیارولو څخه غبارت دی .
✱ د افغانستان اقتصاد په څه شی باندی ولاړ دی ؟
د افغانستان اقتصاد په کرنه او مالداری باندی ولاړ دی .
✱ کوم لاملونه د تولیداتو په څرنګوالی باندی اغیزه لری ؟
فزیکي ، اقتصادی ، سیاسی او تولینز لاملونه د افغانستان په اقتصاد اغیزه لری .
✱ د افغانستان کرنیز سیستم په څو ډوله دی ؟
په دوه ډوله دی اول دودیزه کرنه دوهم غصری کرنه .
✱ افغانستان څومره کریزه ځمکه لری ؟
افغانستان ۷/۹ میلیونه هکتاره کرنیزه ځمکه لری .
✱ د افغانستان څومره ځمکه د خړبولو قابلیت لری ؟
د افغانستان ۵/۳ میلیونه هکتاره ځمکه د خړبولو قابلیت لری .
✱ د افغانستان څومره ځمکه اوبه کیږي ؟
د افغانستان ۲/۶ میلیونه هکتاره ځمکه اوبه کیږي .

د کرني لاری چاری

✱د کرني پخوانی سیستم څرنګه وه تشریح یی کړی ؟
په څارویو باندی یوی کول او درانه کارونه د بزګر پرمټ کېدل یوازی د بزګر د اړتیاوو پوره کول وه او د ډېری ځمکي څخه لږ خاصل اخیسته .
✱ د دولتی احصایی له مخی د غذایی توکو په توګه هر افغان د غنمو لګښت په کال کي څومره وه ؟
د هر افغان د غنمو لګښت په کال کي ۱۶۲ کیلو ګرامه وه .
✱ د کرنی عصری طریقه څرنګه وه تشریح یی کړی ؟
اصلاح شوی تخمونه ، د ناروغیو درمل ، د اوبو لګولو سیستم ، بازار موندنه ، اړیکي ، کرنیز ماشینونه او د نباتاتو ساتنی خدمتونه او داسی نور به یی لرل .
✱ د دودیزی او عصری طریقی تر مینځ فرق واضح کړی ؟
په دودیزه کرنه کي یوازی د کورنی اړتیاوو او لګښتونو پوره کېدونکي ده او د دودیزو وسایلو څخه کار اخلی او ټول کارونه د بزګر او څارویو په مرسته ترسره کیږي .
او په عصری طریقه کي اصلاح شوی تخمونه ، د ناروغیو درمل ، د اوبو لګولو سیستم ، بازار موندنه ، اړیکي ، کرنیز ماشینونه او د نباتاتو ساتنی خدمتونه او داسی موجود دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم کرنیز تولیدات

✱ په افغانستان کې کوم مهم زراغتی بوټی کرل کېږي ؟
په افغانستان کې غنم ، پنبه ، جوار ، اوربشی ، او میوه لرونکې بوټی کرل کېږي .
✱ په افغانستان کې د کرنی وړ ځمکه څو فیصده او هم واضح کړی څو فیصده ابی او څو فیصده للمی ده ؟
د هیواد د کرنی وړ ځمکه ۸/۷ میلونه هکتآره ده او٪۵۶ ابی او للمی یی ٪۴۴ ده .

✱ افغانستان کې د بهر نه په څومره لوړ سطحه کې غنم کرل کېږي او په کومو سیمو کې کرل کېږي ؟
غنم د افغانستان له ۳۰۰۰ څخه تر ۳۳۰۰ مترو پوری کرل کېږي او غنم په ټول افغانستان کې کرل کېږي .
✱ وریجی د افغانستان په کومو سیمو کې کرل کېږي او جوار ، وربشی او سابه د هیواد په کومو سیمو کې کرل کېږي ؟
وریجی او اوربشی په توده هوا او ډیرو اوبو لرونکو سیمو کې کرل کېږي ، او جوار په پکتیکا ، ننګرهار او لوګر کې کرل کېږي .
✱ په افغانستان کې کومی میوي کرل کېږي او کومی میوي خارج ته صادر کېږي ؟
انار ، بادام ، منې انګور ، هندوانه او ختکې کرل کېږي او هم بهر ته صادر کېږي .
✱ په افغانستان کې کوم صنعتی ، طبی او عوړ لرونکې بوټی کرل کېږی ؟
صنعتی بوټی ګني ، چغندر او پنبه ، طبی بوټی زعفران ، شمکې ، خوږولې او عوړ لرونکې بوټی زغر ، شړشم ، کنځلی لمر ګلی اوداسی نور کرل کېږي .

مالداری او د هغی اقتصادی ارزښت

✱زموږ هیواد ولی د څارویو روزلو لپاره مساعد دی ؟
ځکه چې په ټولو سیمو کې د غرونو لمنی او د څاورینو غونډیو شتون د څارویو روزنی ته شرایط چمتو کړی .
✱ د افغانستان څو فیصده وګړی په کرنه او مالداری بوخت دی ؟
د افغانستان ٪۸۰ فیصده وګړی په کرنه او مالداری بوخت دی .
✱ د افغانستان د څارویو د تولیداتو ارزښت د ملی ناخالص عاید په سلو کې څو دی ؟
د ۷ ـ ۱۰ پوری ناخالص عاید یی دی .
✱ په افغانستان کې د څارویو روزلو لپاره خلک د څه قسم مشکلاتو سره مخ دی ؟
دیرش کلنو جګړو ، وچکالی او د پاکو اوبو کمښت حلک د ستونزو سره مخ کړی دی .
✱ د افغانستان د صادراتو څو فیصده د څارویو محصولات برابروی ؟
د افغانستان د صادراتو په سلو کې ۱۰ ـ ۲۰ پوری برابروی .
✱ د هغو څارویو نومونه ولیکئ چې زموږ بزګران یی ساتی ؟
پسونه ، میږې ، اوزې ، اوښان ، خره ، عواوې ، اسونه او کچر ساتی .
✱ د هر وګړی لپاره په کال کې د غوښو او شیدو اندازه څومره ده ؟
د هر وګړی لپاره د ۱۱/۵ تر ۶۰ کیلو ګرامه اټکل شوی ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مالداری لارې چارې

✱په افغانستان کې په څو طریقو سره د مالداری لارې چارې پرمخ ځی ؟
په دوه ډوله سره اول دودیزه دوهم عصری .
✱ دودیزی او لرعونی طریقی لاری چاری تشریح کړی ؟
په لرعونی طریقه کې به کوچې مالداران په ډیرو زیاتو کړاونو په ګاللو سره د کال په اوږدو کې د خپلو ځارویو د څرولو په حاطر د یو ځای څخه بل ځای پوری تګ په حال کې وی او په واښه لرونکو سیمو کې د ځارویو په څرولو بوخت دی ،او ستونزی یی وچکالی ، ځنګلو اوبو نشتوالی ، ناپاکه اوبه په ژمی کې سر پنا نه لرل د خیوانی ناروعیو په وړاندی د ځارویو نه ساتل او داسی نور .
✱ د عصری او پرمختللی طریقی لاری چاری تشریح کړی ؟
په افغانستان کې په عصری او فنی ډول د ځارویو روزنه او تکثیر په ۱۳۱۲ ه کال کې پیل شوه .او په ۱۳۱۵ ه لومړی د ځارویو کلینک په کابل کې جوړ شو . او په ۱۳۲۳ ه کال کې په بدخشان او د هغه وخت په قطغن ولایت عواګانو کې وژونکې ناروعی خپره شوه . په ۱۳۴۵ ه کال تر پایه پوری په هیواد کې ۹ کلینکونه جوړ شو . او په ۱۳۵۳ ه کال کې یی شمیر ۱۶ ته پورته شو ، پوره وښو چمتو کول ، د ځارویو حوراک ته ښه پاملرنه د خیوانی ناروعیو پر وړاندی د ځارویو ساتنه ، مصنوعی اصلاح شوو نسلونو ترویج او ډیربښت .

وحشی ژوی

✱زموږ هیواد ولی د وحشی ژویو ساتنی لپاره مساعد دی ؟
د ځنګلونو ، غرونو ، اقلیمی او خوراکې توکو پیداکیدو له کبله مساعد دی .
✱ زوحیاتین کوم دی نومونه یی ولیکئ ؟
ځرمښکی ، سمسیره ، چنګاښ ، چونګښه ، مار او نور .
✱ په افغانستان کې څو ډوله ماران دی او څو ډوله یی زهری دی ؟
په افغانستان کې ۲۷ ډوله پیژندل شوی د ی چې ۷ یی ډوله زهری ماران دی د دې جملی څخه ۵ افعی او ۲ کبرا دی .
✱ تی لرونکې وحشی ژوی څو ډولونه لری مثالونه یی ولیکئ ؟
۱۲۰ ډولونه لری لکه سورلندیان ، یږي ، پړانګ ، لیوان او داسی نور .
✱ الوتونکې په افعانستان کې څو ډوله دی او مشهور یی کوم دی ؟
۳۰۰ بیلا بیل ډولونه لری او مشهوریی زانه ، ډنګ ، طوطی ، کارغه ، مارعه ، باښه توتکې او داسی نور .
✱ د وحشی ژویو ژوند د کومو ګواښونو سره مخامخ دی ؟
انسان د ځنګلونو په وهلو ، د کورنیو ځارویو په څرولو ،د هغوی په ځالو کې لاسوهنه د سوځولو په خاطر د ونو بوټو پری کول وحشی ژویو ته ګواښ پیښوي .

د کرنې او مالداری څرنګوالی

✱هغه هیوادونه چې د هغه حلک په کرنه بوخت دی کوم هیوادونه ورته ویل کیږي ؟
پرمختیا یی هیوادونه ورته وایی او دغه خلک خپلی اړتیاوی د کرنی نه پوره کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ افغانستان څو فیصده حلک د خپلو اړتیاوو څخه لږ خوراکي توکي مصرف کوي او د هیواد څو فیصده کورنی د ورځي لږ خوراکي لګښت لري ؟

ټول هیواد په سلو کي ۳۰ نفوس د خپلی اړتیا څخه لږ خوراکي توکي مصرف کوی او په سلو کي ۲۴ کورنی د ورځی ډیر لږ خوراکي لګښت لری .

✱ د هیواد څو فیصده ماشومان د وزن په کمښت اخته او ولي ؟

په سلو کي ۴۰ له دری کلنی څخه د ټیټ عمر ماشومان خوار ځواکي اخته دی ، او په سلو کي ۶-۷ پوری له همدی امله مری ، د هیواد ۴۴ وګړی د بیلا بیلو کمبود خوراکي توکو ستونزه لري .

✱ که د اوبو څخه سمه ګټه واحستل شي په کرنه او مالداری کي کوم بدلون راځي ؟

د کرنی او څارویو محصولات به څو برابره زیات شی د کورنی د اړتیا په برسیره به د صادراتو په برخه کي پرمختک وشی........

✱ هغه لاملونه چي د هیواد د کرنی او مالداری په پرمختک ، پراختیا او مخدودیت باندې اثر لري ولیکئ ؟

لکه : طبعی ، بشری ، اقتصاد او سیاسی لاملونه دی .

انرژی او د هغه اهمیت

✱انرژی تعریف کړي ؟

انرژی هغه ځواک یا قوت دی چي په هغی سره په صنایعو ، ماشینونو او صنعتی تولیداتو کي حوځښت راځی .

✱ د انرژی څو سرچینی پیژنی نومونه یی ولکي ؟

د نرژی مهمی سرچینی لمر ، اوبه ، ډبرو سکاره ، نفت او ګاز ....

✱ ولی د ډبروسکاره د انرژی د مهمو توکو څخه شمیرل کیږي ؟

ځکه چي د نورو سرچینو په نسبت ارزانه دی .

✱ د نفتو په اړه په کوم کال زمونږ په هیواد کي څیړنی پیل شوي ؟

په ۱۳۱۵ ه کال کي د افعانی او بهرنیو جیولوجیستانو په مرسته څیړنی پیل شوی .

✱ د طبعی ګاز څخه په کومو برخو کي کار احستل کیږي او هم واضع کړی چي اوبو برښنا نه چېرته ګټه احستل کیږي ؟

د دواړو څخه به کورنو روښانه ولو د تودولو ، پخلی ، او صنعتی کارخانو او برقی وسایلو کي ورڅخه ګټه احیستل کیږي .

✱ د لمریزی برښنا څخه په کومو کارونو په برخه کي کار احیستل کیږي ؟

لمریز پمپونو ، د اوبو لګولو ، لمریز څراغونو او نورو کي ګټه احستل کیږی ، د اوبو او انرژی وزارت په پام کي لری چي د کونړ او کوکچي په سیندونو باندی د ۸ میلیارد ډالرو په لګښت بندونه جوړ کړی .

د انرژی د نوی کېدو او نه نوی کېدو ور سرچینی

✱ د انرژی سرچینی په څو ډوله دی د مثال سره یی ولیکئ ؟

په دوه ډوله دی اول نوی کېدونکي لکه لمر ، اوبه ، باد او دوهم نه نوی کېدونکي لکه نفت ، ګاز ، ډبروسکاره .

✱ د انرژی نوی کېدونکي سرچینی کومی دی تشرح یی کړي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
د انرژۍ نوی کېدونکي سرچېنې هغه دی چې په طبيعت کې په پوره اندازه پيداکيږي ، تل موجودي وی ، او پای ته نه رسيدونکي وي .

✱ د انرژۍ نه نوی کېدونکي سرچېنې کومې دی تشرح يې کړي ؟
دا هغه سرچېنې دی چې په طبيعت کې په کمه اندازه پيدا کيږي ، او وروسته د څه مودی د دې زيرمې پای ته رسيږي او انسان نه شی کولای چې په دومداره توګه ورڅخه ګټه واخلی .

✱ د انرژۍ نوی کېدو او نه نوی کېدو تر مينځ فرق څه شی دي ؟
د انرژۍ نوی کېدونکي په طبيعت کې په پوره اندازه پيداکيږي ، د طبيعت د ککړتيا لامل نه ګرځي ، او پای ته نه رسيدونکي دي ،
او نه نوی کېدو انرژۍ په طبيعت کې په کمه اندازه پيدا کيږي ، د طبيعت د ککړتيا لامل ګرځي ، او پای ته رسيدونکي دي .

برېښنا

✱د برېښنا څخه د مهمي سرچېني په توګه په کومو ځايونو کې کار احيستل کيږي ؟
په ټولو صنعتي او اقتصادي چارو کورونو ښارونو او برقي وسايلو کې کار احيستل کيږي .

✱په افغانستان کې د برېښنا لومړي دستګاه د کوم پاچا او په کوم کال جوړه شوه ؟
د عبدالرحمن خان په وخت کې او په ۱۲۷۵ ه ل کال .

✱ ۱۲۹۰ ه ل کال په جلال اباد کې څومره کيلو واټ ظرفيت سره د برېښنا ماشين په کار واچول شو ؟
۱۲۹۰ ه ل کال په جلال اباد کې د ۱۹ کيلو واټ په ظرفيت يو ماشين د براس په واسطه په کار واچول شو .

✱ په پعمان کې په کوم کال او څومره ظرفيت او څو کيلو واټ سره کوچنۍ دستګاه په کار واچول شوه ؟
په پغمان کې ۱۲۹۶ ه ل کال ۱۵ کيلو واټه په وړتيا له براس څخه برېښنا د توليد يوه کوچنۍ دستګاه په کار واچول شوه .

✱ د ماستر پلان له مخي افغانستان د څومره ميګاواټه برېښنا قابليت لري او د دې جملې څخه څومره يې خرارتي او څومره يې اوبو ده ؟
د ماستر پلان له مخي افغانستان ۲۴۰۰۰ ميګاه واټه برېښنا وړتيا لري چې ۲۳۰۰۰ يې اوبو او پاتي نوره يې خرارتي ده .

✱ ۱۹۷۶ م کال په نړۍ کې د برېښنا د سړی سر توليد اندازه په يو ساعت کې څومره وه او په همدی کال کې په افغانستان کې د سړی سر توليد اندازه څومره وه چې د نړۍ په سطحه څو واری کمه وه ؟
په ۱۹۷۶ م کال کې په نړۍ کې د سړی سر اندازه په يو ساعت کې ۱۷۱۴ کيلو واټه وه او په همدي کال په افغانستان کې د سړی سر اندازه يو ساعت کې ۴۱ کيلو واټه وه چې د نړۍ په سطحه ۴۲ ځله کمه وه .

✱ د افغانستان د اوبو برېښنا بندونو نومونه وليکئ ؟
د نغلو بند ، درونټي بند ، سروبي بند ، کجکي بند ، ماهيپر بند او جبل السراج بند .

د اوبو برېښنا

✱د کومه پيری کې برېښنا د انرژۍ يوی مهمی سرچېنې په توګه پيژندل شوی ده ؟
د ۲۰ پيرۍ له نيمايي را وروسته په صنعت او د بشريت ژوند په ټولو برخو کې برېښنا د انرژۍ د يوی مهمی سرچېنې په توګه پيژندل شوی ده .

✱ د لومړی سروي له مخی افغانستان سيندونه په يو ساعت کې د څومره اوبو انرژۍ وړتيا لری ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
د افغانستان له سيندونو څخه په يو ساعت کې ۲/۵ ميلونه کيلو واټه برېښنا ترلاسه کېدای شي .

✱ په اوسنی وخت کې برېښنا د کومو سرچينو څخه ترلاسه کيږي ؟

په اوسنی وخت کي نه يوازی د سيندونو څخه بلکي له خرارتی سرچينو لکه : ډبرو سکاره ، نفتو او گازو څخه تر لاسه کيږي .

جبل السراج

✱ دا برېښنا په کوم سيند جوړه شوی په کوم کال يی کار پيل شوی او په کوم کال يی کار پای ته رسيدلي د برېشنا ظرفيت څومره او چيرته په مصرف رسيږي ؟

دا برېښنا د سالنگ په سيند جوړه شوي په ۱۲۹۴ ه ل کال کې کار پيل شوی او په ۱۲۹۹ ه ل کال کې کار پای ته رسيدلي دری توربينونه لری چي مجموغی ظرفيت يی ۱۵۰۰ کيلو واټه دي په دی باندی جبل السراج ، چاريکارو ، د ښارونو په روښانه کولو او د گلبهار فابريکه په کار اچولو کي ور څخه کار اخيستل کيږي .

د وردکو د چک برېښنا بند

✱دا د برېښنا بند په کوم کال جوړ شوي وړتيا يی څومره او چيرته په مصرف رسيږي ؟

د چک د برېښنا بند په ۱۳۱۶ ه ل کال د عوايي په مياشت کي جوړ شوي چي په ساعت کي ۳۳۰۰ کيلو واټه توان لري او په کابل کي په مصرف رسيږي .

د پلخمری برېښنا بند

✱دا بند په کوم کال جوړ شوي څومره ظرفيت لري او چيرته په مصرف رسيږي ؟

دغه بند په ۱۳۲۰ ه ل کال د کندوز پر سيند جوړ شوی په يو ساغت کې ۴۸۰۰ کيلو واټه وړتيا لري د بغلان په نساجي فابريکي ، د موټرو ترميم په فابريکي او د بغلان ښار په روښانه کولو کي مصرفيږي .

د کجکي برېښنا بند

✱ د کجکي برېښنا بند کار په کوم کال شروغ شوی او په کوم کال ختم شوي دا بند په کوم ځای کي جوړ شوي او ظرفيت يی څومره ده ؟

د جوړلو کار يی په ۱۳۳۰ ه ل کي پيل او په ۱۳۳۲ ه ل کال کي ختم شو د هلمند کجکي په ولسوالی کي جوړ شوي او د توليد ظرفيت يی ۳۳۰۰۰ کيلو واټه دي .

د سروبي اوبو د برېښنا بند

✱ د سروبي د برېښنا بند کار په کوم کال شروغ شوي او په کوم کال ختم شوي ظرفيت يی څومره او بجلی يی په کوم ځای کي په مصرف رسيږي ؟

کار يی په ۱۳۳۰ ه ل کال کي پيل او په ۱۳۳۶ ه ل کال کي پای ته ورسيد د دي دستگاه اوسنی ظرفيت يی په يو ساغت کي ۲۲۰۰۰ کيلو واټه دی ، او مصرف يی د کابل ښار روښانه کولو د گلبهار فابريکي او د مرکز د يو شمير صنغتی موسيسو کي کار اخيستل کيږي .

د ماهيپر د برېښنا بند

✱ ماهيپر د برېښنا بند کار په کوم کال شروغ شوي او په کوم کال ختم شوي ظرفيت يی څومره او بجلی يی په کوم ځای کي په مصرف رسيږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
د ماهيپر بند کار په ۱۳۳۱ ه ل کال کې پيل او په ۱۳۴۵ ه ل کال کې ختم شوی ، او ظرفيت يې چې هر دربين يې په يو ساعت کې ۲۲۰۰۰ (ټول ۶۶۰۰۰) واټه برېښنا توليدوي ، او په کابل کې په مصرف رسيږي .

درونټي برېښنا فابريکه

✱ درونټې برېښنا کار په کوم کال شروغ شوي او په کوم کال ختم شوي ظرفيت يې ټول څومره او بجلی يې په کوم ځای کې په مصرف رسيږي ؟

د درونټې برېښنا کار په ۱۳۳۲ ه ل کال کې پيل او په ۱۳۴۳ ه ل کال کې ختم شوي ظرفيت يې په يو ساعت کې ۱۲۰۰۰ کېلو واټه دي ، او مصرف يې جلال اباد ښار روښانه کول صنعتی موسيسو او د ۳۲۵۰۰ جريبه ځمکو ته اوبو پمپ کولو لپاره کار اخيستل کېږي .

د نغلو برېښنا بند فابريکه

✱ د نغلو بند فابريکه په کوم ځای کې جوړه شوی د دې فابريکې کار په کوم کال شروغ شوی او په کوم کال ختم شوی ظرفيت يې څومره برېښنا يې چېرته په مصرف رسيږي او موخي يې کومی وي ؟
د کابل ښار په ختيځ ۷۰ کېلو مترو په واټن جوړ شوی ، او کاريی په ۱۳۳۹ کې پيل او په ۱۳۴۶ ه ل کال کې ختم شوی ، ظرفيت يې څلور دربينونه لرى چې توله وړتيا يی په يو ساعت کې ۱۰۰۰۰۰ کېلو واټه ده او برېښنا يی په کابل کې په مصرف رسيږي او موخې يی د سروبي اوسنيو او وروستيو فابريکو لپاره د اړتيا وړ اوبو زيرمه کول .

د ازبکستان د برېښنا شبکه

✱ د ازبکستان د برېښنا د پروژی کار په کوم کال شروغ شوی لومړی برخه ،دوهمه برخه او دريمه برخه کار يی د کوم ځای نه تر کوم ځای پوری او ظرفيت يی څومره دی ؟
د ازبکستان د برېښنا د پروژی کار په ۱۳۸۶ ه ل کال کې پيل شو ، لومړی برخه : له ازبکستان څخه تر حيرتانو پوری د ۵۳ کېلو مترو په اوږدوالی د ۲۲۰ کېلو واټو د بل سرکت مزي غځول او د برېښنا ليږدول ، دوهمه برخه : د مزار شريف له نايب اباد څخه ۲۲۰ کېلو واټه د بل سرکت مزي د ۲۳ کېلو مترو په اوږدوالی غځول او ليږدول ، دريمه برخه : له نايب اباد څخه تر پلخمري پوری د ۱۶۴ کېلو مترو په اوږدوالی ۲۲۰ کېلو واټه برېښنا مزي غځول او د برېښنا ليږدول .

حرارتي برېښنا

✱ د حرارتي برېښنا د سون توکي څه شی دی وليکئ ؟
د حرارتي برېښنا سون توکي د ډبرو سکارو ، نفتو ، او ګازونه دي .
✱ لومړی ډيزلی برېښنا په کوم کال په کابل کې جوړه شوه ؟
لومړی ډيزلی برېښنا په ۱۳۵۱ ه ل کال کې په کابل کې جوړه شوه .
✱ بله د کوچني فابريکه په ۳۰۰ کېلو واټو په ظرفيت د څه په خاطر جوړه شوه ؟
د کندهار د وړی اوبدلو په خاطر جوړه شو .
✱ د انرژی او اوبو وزارت د راپور له مخی ۱۳۸۵ ه ل کال کې د حرارتی برېښنا د ټولو فابريکو ظرفيت څومره وه او د ټول هېواد فابريکو په سلو کې څوومه برخه جوړوله ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
ټولو فابریکو په یو ساعت کې ۴۲/۷ زره کیلو واټه ته رسیده او ټول هیواد په سلو کې ۱۲/۵ جوړله .

د مزار شریف حرارتی بریښنا فابریکه

✱ دا حرارتی بریښنا په کوم ځای کې جوړه شوی او ظرفیت یې څومره او د سون توکي یې څه شی دی او چېرته په مصرف رسیږي ؟

د مزار شریف د ښار لویدیځ په ۲۰ کیلو مترو واټن موقعیت لری او ظرفیت یې په یو ساعت کې ۳۶ زره کیلو واټه دی او د سون توکې یې ګاز دی چې د جوزجان څخه په نل لیکه کې لیږدول کیږي او ۲۴ زره کیلو واټه یې بریښنا د کیمیاوي سرې فابریکې لپاره او ۱۲۰۰۰ زره کیلو واټه بریښنا یې د مزار شریف د ښار روښانه کولو لپاره په پام کې نیول شوي .

د هرات او کندهار د ښارونو حرارتی بریښنا فابریکه

✱ د کندهار په ښار کې لومړی حرارتي بریښنا فابریکه په څومره ظرفیت په کار پیل کړ او اوس یې ظرفیت څومره دی همدارنګه د هرات د بریښنا حرارتی شبکه څومره ظرفیت لري او د سون توکې څه شی دي ؟

لومړی حرارتی بریښنا فابریکه په ۳۰۰۰ کیلو واټو په ظرفیت سره په کار پیل وکړ او اوس یې ظرفیت ۱۲۰۰۰ کیلو واټه دی ، هرات د بریښنا حرارتی دستګاه په یو ساغت کې ۱۲۰۰۰ کیلو واټه ظرفیت لري چې د ډیزلو پرته پکې ډبرو سکاره هم سوځي .

کابل د بریښنا حرارتی فابریکه

✱ د کابل ښار په شمال د خیرخانې مینې ترڅنګ د حرارتی بریښنا دستګاه د جوړلو کار په کوم کال شروع شوی او په کوم کال ختم شوی د دې فابریکې ظرفیت څومره دی او همدارنګه یوه بله شبکه حرارتی بریښنا دستګاه څوکیلو واټو په ظرفیت او د کابل په کوم ځای کې موقعیت لري جوړه شوي ده ؟

د کابل ښار په شمال د خیرخانې مینې ترڅنګ د حرارتی بریښنا د جوړلو کار په ۱۳۵۵ ه ل کال کې پیل او په ۱۳۵۷ ه ل کال کې ختم شوی د ۴۵ زرو کیلو واټه بریښنا ظرفیت لری .

د کابل ښار ختیځ ته د هودخیلو په سیمه کې د بریښنا یوه بله حرارتی فابریکه ده چې یه یو ساعت کې ۴۳/۶ کیلو واټو په ظرفیت جوړه شوي .

د ډبرو سکاره او زموږ په هیواد کې د هغو کانونه

✱ زموږ په هیواد کې د ډبرو سکارو سروې او څیړنې په کوم ځای او د چا له خوا وشوې ؟

د افغانستان د ډبرو سکارو زیرمو په اړه څیړنې او سروې د لومړی ځل لپاره په ۱۳۲۰ ه ل کال کې د هندی جیولوجیستانو هیئات له خوا د کهمرد، اشپشتې ، صوف درې ، تاله او برفک سیمو کې وشوي .

✱ د افغانستان په کومو سیمو کې د ډبروسکارو لوې زیرمې شته ؟

په شمال کې د ډبرو سکارو ډیرې لوی زیرمی شته چې پراخه سیمه یې نیولې ده دغه سیمه د تخار څخه تر هرات پوری غځیدلې .

✱ د افغانستان د کومو ځایونو څخه زیات د ډبرو سکاره رایستل کیږي ؟

کرکر ، اشپشتې ، کرخ ، سبزکو ، صوف دره او بنګې څخه خو زیاتره یې کرکر او اشپشتې سیمې دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صوف دري د ډبرو سکارو کان

✱ دا کان چېرته موقعیت لري زیرمي یی څومره اټکل شوي د کومو لاملونو له کبله ورڅخه کمه ګټه اخیستل کیږي او سکاره یی چېرته په مصرف رسیږي ؟
په سمنګانو کي موقعیت لري زیرمي یي ۷۴ میلیونو ټنو ته رسیږي لامل یی دا دی چې یو خو صنعتی مرکزونو څخه لیری دی او بل دا چې د لیږدولو وسایل مخدود او امکانات په لاس کي نشته او په کابل بلخ کې په مصرف رسیږي .

د اشپشتي ډبروسکارو کان

✱ د دې کان د موقعیت په اړه معلومات ولیکئ ، دا کان د کمیت او کیفیت له مخي ډیر اهمیت نه لري ولی ، د کان زیرمي څومره اټکل شوي او چېرته په مصرف رسیږي ؟
دغه کان د پلخمري د صنعتی ښار جنوب ته په ۱۱۰ کیلو مترو په واټن کي د بغلان ولایت د سیغان په سیمه کي پروت دي ، دا ځکه چې د جوړښت له مخی پیچلی او د هغه رایستلو په برخه کي سونزی دي د دغه کان زیرمې ۵۰۰ زرو ټنو ته رسیږي د دولتی ادارو ، روغتونونو او د کابل ښار لپاره ورڅخه کار اخیستل کیږي .

د کرکر د ډبروسکارو کان

✱ دا کان چېرته موقعیت لری ظرفیت یی څومره اټکل شو په ۱۳۸۷ ه ل کال کي د دي کان څخه څومره سکاره رایستل شوي دي ورځینی تولید یی په منځینی توګه څومره او سکاره یی چېرته په مصرف رسیږي ؟
د کرکرو کان د پلخمري ښار څخه لس کیلو متره لیری جنوب ختیځ ته د کرکر له غره سره پروت دي ، ۱۵ میلیونه ظرفیت لري ، په ۱۳۸۷ ه ل کال کي ددعه کان څخه ۳۸۰۰ ټنو څخه زیات سکاره ایستل شوي او ورځینی تولیدات یی په منځینی توګه ۳۰۰ څخه تر ۴۰۰ ټنو پوری دی، او مصرف یی د پلخمري سیمنټو فابریکه ، بټیو او په کابل کي په مصرف رسیږي .
دا کان ولی د زیات اهمیت وړ دي ؟

✱ نوموړی کان د پلخمري صنعتی مرکزونو ته نژدې پروت دی او د بلی خوا د کابل کندز د لویې لارې په خوا کي پروت دي نو ځکه د اهمیت وړ دي .

د هرات ډبرو سکارو کان

✱ د دي کان موقعیت په اړه معلومات ولیکئ اټکلی زیرمي یی څومره دی په کوم کال باندې حصوصي سکتور ته وسپارل شول د دې کان کلنی تولیدات څومره او کلنی عاید یی څومره او سکاره یی چېرته په مصرف رسیږي ؟
دغه کان د هرات ولایت ختیځ کې ۱۱۰ کیلو مترو په واټن د سبزک غاښي څخه لاندې واقع دی د کرح سیند پورته خوا ته موقعیت لری زیرمي یی ۹/۵ میلیونه ټنه ښودل شوي ، دغه کان ۱۳۸۶ ه ل کال کي حصوصي سکتور ته وسپارل شو کلنی تولیدات یی ۴۰ زره ټنه او کلنی عاید یی ۲۰ میلیونه دي مصرف یی هرات ښاروالي او فرقه ورڅخه کار اخلي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیواد د نفت لرونکي حوزي

✱ په ۱۳۳۳ ه ل کال کې د کومي کمپنی لخوا په منظمه توګه د نفتو سروې په کوم ځای کې ترسره شوي ؟
په ۱۳۳۳ ه ل کال کې یوې سویډني کمپنی د نفتو د پلټني چاري په منظمه توګه د سرپل په ولایت کې پیل او د پام وړ بریالیتوبونه یی ترلاسه کړل .
✱ د شوروي اتحاد متخصصینو لخوا په کوم کال په کوم ځای کې څومره مربع میله ساحه کې د نفتو پلټني شوي ؟
د شوروي اتحاد متخصصینو په مرسته د مزارشریف او اندخوی ترمنځ د افعانستان په شمال کې په ۴۶۰۰ مربع میله ساحه کې د نفتو پلټنی پیل شوي
په ۱۳۳۸ ه ل کال کې .
✱ د هغو ولایتونو نومونه ولیکئ چي د نفتو زیرمې پکې تر سترګو کېږي او هم ولیکئ چي یوازینی د نفتو تثبیت شوی زیرمه د څه په نوم یادیږي او په کوم ځای کې ده ؟
هرات ، شبرغان ، میمنې ، کندز ، تالقان ، مزارشریف او نورو سیمو کې د نفتو زیرمې ترسترګو شوي ، او د نفتو یوازینی تثبیت شوی زیرمه په جوزجان کې ده او د انګوت په نامه یادیږي .

د انګوت د نفتو کان

✱ د ا کان چیرته موقیعت لري او طبقې یی د څو څخه تر څو پوری دی جولوژیکي زیرمې یی څومره او د رایستلو زیرمي څومره دی ؟
د سرپل ښار څخه پنځه کیلو متره ختیځ کې پروت دی چي د نفتو طبقې یی د ۱۱۰۰ نه تر ۱۲۰۰ مترو پوری تر سترګو کیږي ، جیولوژیکي زیرمی یی ۷/۱ میلونو ټنه او ایستل کېدو وړ زیرمي یی ۲،۰۶ میلیونه ټنه ده .

د اف دریا د نفتو کان

✱ دا کان چیرته موقیعت لري تولي زیرمې څومره او د ګټی وړ زیرمي څومره دي ؟
د سرپل څخه لس ټنه کیلو متره ختیځ کې دي تولې زیرمې یی ۱۲ میلیونو ټنه ښودل شوي او د ګټی وړ زیرمې یی څلور میلونه دي .

د قشقري د نفتو کان

✱ دا کان چیرته موقیعت لري اتکلی زیرمې څومره او د رایستلو زیرمي څومره دی ؟
د سرپل جنوب ختیځ ته په ۱۲ کیلو متره کې پروت دی جیولوژیکي زیرمي یی ۱۹،۶ میلیونه ټنه او د ایستلو وړ زیرمي ۶،۳۸۱ میلیونه ټنه نفت ښودل شوی .

د زمرد سای د نفتو کان

✱ دا کان چیرته موقیعت لري او اتکلی زیرمې یی څومره او د ایستلو وړ زیرمي یی څومره دي ؟
د شبرغان ښار د جنوب لویدیځ په ۶۰ کیلومترکې کې پروت دي زیرمي یی ۹،۱۹ میلیونه ټنه او د ایستلو وړ زیرمي یی ۳،۴ میلیونه ټنه دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلزات

✱ هغه لومړی فلز چې انسانانو وپیژندل کوم وه او هغه چې دوهم ځل یې وپیژاند کوم او ولیکئ چې زموږ په هیواد کې د کومو فلزاتو کانونونه شته ؟
هغه لومړی فلز چې انسانانو وپیژاند مس وه او دوهم اوسپنه وه ، زموږ په هیواد کې د یو شمیر فلزاتو لکه : مس ، اوسپنه ، سرب ، جست ، کروم او ګرانبیه فلزات لکه : سرو زر او سپینو زرو زیرمې شته .
✱ د اوسپنې زیرمی زموږ د هیواد په کومو سیمو کې شته د اټکلی زیرمو په واضح کولو سره یې ولیکئ ؟
د کندهار په خاکریز کې چې اټکلی زیرمه یې ۸،۲۳ میلیونه ټنه ښودل شوي ، د هرات د عوریانو کان ، بدخشان د سیاه درې کان چې اټکلی زیرمه یې ۴۰ نه تر ۴۵ میلیونو ټنه ده ، د پغمان والسوالی د اوسپنې کان چې اټکلی زیرمه یې ۱،۳۸ میلیونوټنو ته رسیږي او د جبل السراج د اوسپنی کان چې اټکلی زیرمه یې ۸ میلیونو ټنو ته رسیږي .

خاجي ګک اوسپني کان

✱ دا کان چېرته موقیعت لري د اوسپنې اټکلی زیرمه څومره او دوهمی اټکلی زیرمې څومره او د اوسپنې سلنه یې څومره ده ؟
د بامیان جنوب ختیځ په ۴۵ کېلو متره کې پروت دي اټکلی زیرمې یې ۱،۸ میلیارده ټنه ښودل شوی او سلنه یې ۶۳،۵ ښودل شوی .د کانونو وزارت نوي شمیرنی د دغه کان ثبت شوی زیرمې ۱۱۰ میلیونه ټنه او اټکلی زیرمه یې ۲۰۷۰ میلیونه ښودلی ده .

مس

✱ د افغانستان په لسوولایتونو کې څو د مسو کانونونو زیرمې شته د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری دی ؟
د افغانستان په لسو ولایتونو کې ۱۲ زیرمې شته د فراه څخه تر کندهار پوری پراخه ساخه یې نیولی ده .
✱ د کابل په مربوطاتو کې د مسو کانونونه په کومو ځایونو کې شته د سلنه سره یې نومونه هم ولیکئ او هم ولیکئ چې د زابل کندلان د مسو کان زیرمه څومره ده او د مسو اندازه په سلو کې څو ده ؟
د مسو طبقو کانونونه په تغر خورد کابل او ان چهلستون په غرونوکې تر سترګو کیږي ، د کابل په دربند کې (د عینک له کان څخه ۸-۹ کېلو متره) په خطی بڼه پروت دی چې د مسو اندازه یې په سلو کې ۰،۸۵ ـــ ۱،۵۵ پوری ده او د زابل په ولایت کې د کندلان په سیمه کې ثبت شوی چې د مسو اندازه یې په سلو کې ۰،۶۲ څخه تر ۱،۲ پوره ده ټوله زیرمه یې ۵ نه تر ۸ میلیونو ټنو پوری اټکل شوي ده .

د لوګر د عینک مسو کان

✱ دا کان چېرته موقیعت لري د مسو اندازه یې څومره او اولنی اټکلی زیرمه څومره او د وزرات نویو شمیرو له مخی یې اټکلی زیرمه څومره ده ؟
د کابل ښار جنوب ختیځ ته پروت دی د مسو اندازه یې ۱،۲ نه تر ۱،۵ پوری ده او اټکلی زیرمه یې ۴ میلیونه ټنه ده او د نویو شیمرو له مخی یې اټکلی زرمه ۱۱ نه تر ۱۳ میلیونه ټنه ښودل شوي .
✱ د هغو سیمو نومونه ولیکئ چې مس زیرمی د ارزښت وړ وي ؟
د مسو کان زیرمې د هرت په شیدا ، بادعیس ، فرا ، هلمند ، کابل ، غزنی بامیان ، غوربند ، اندراب ، بغلان او سرپل کې هم د ارزښت وړ دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زر

✱ د افغنستان په کومو سیمو کې سره زر شته او هم ولیکئ چې د هر یو ټن کانی توکو کې څومره سره زر شته ؟
مهم کانونه یی د بدخشان په یفتل او د غزنی په مقر کې شته او په هر ټن کانی توکو کې د ۱ څخه تر ۸۵ ګرامو پوری سره زر شته .

سپین زر

✱ د افغانستان په کومو سیمو کې سپین زر شته نومونه یی ولیکئ ؟
د سپینو زرو زیرمې په پنجشیر له عمرو څخه تر خاواک پوری هرات سیم کوه او د بی بی ګوهر کوه په سیمه او د کندهار په خاکریز کې شته .

د سربو او جستو کانونه

✱ د افغانستان په کومو سیمو کې د سربو او جستو زیرمې شته او هم د سربو او جستو اټکلې زیرمې ولیکئ ؟
په کندهار او د بی بی ګوهر د سربو او جستو کان نوم اخیسلای شو چې ۲۱۱۰۰ ټنه جست او ۵۵۰۰ ټنه سرب بنودل شوی دي .

د کرومو ډبرو کانونه

✱ د افغانستان په کومو سیمو کې شته او هم ولیکئ چې د حوست او د میدان وردک کرومو ډبرو کانونونو رایستلو کلنۍ اندازه څومره ده
د حوست ، میدان وردکو ، لوګر ، مخمد اغی کلنګار او د کندهار په سیمو کې شته ، د حوست د کرومو رایستلو کلنۍ اندازه ۷۳۰۰۰ ټنه ښودلی ده او د میدان وردکو هغه یی ۴۰۰۰۰ ټنه ښودلی ده .

د فلزاتو کانونونو اقتصادي اهمیت

✱ کوم شرایط باید برابر شی چې فلزات په پراخه اندازه راویستل شي ؟
د هیواد فلزی زیرمې پانګی اچونی ، تخنیکي وسایلو ، د فنی پرسونل او د هیواد دننه او بهر د خرڅلاو بازار په چمتو کیدو سره په پراخه اندازه رایستل کیدای شي ؟
✱ د فلزاتو د ارزښتونو په اړه مغلومات ولیکئ او د هیواد په پرمختګ کې د فلزاتو رول څه شی دی ؟
فلزات ځانګړی اقتصادي ارزښت لري د کرنې ، سوداګری ، تخنیک او د ژوند په نورو چارو په برخو کې اقتصادی فعالیتونه پرمختګونه د فلزی صنایعو له پراختیا سره اړه لري ، فلزی زیرمې د هیواد صنعت کیدو د خلکو ژوند کچې لوړیدو او د اقتصادي پراختیا لپاره مهم دي .
✱ د هغو فلزاتو نومونه ولیکئ چې د زنګ ضد ځانګړتیاوی لری ؟
قلغی ، سرب او نکل د زنګ ضد ځانګړتیاوې لری .
✱ د فلزاتو څخه په کومو برخو کې کار اخیستل کیږي ؟
د سرو زرو څخه د ګاڼو او پولی واحد د پشتوانې په توګه په بانکونو کې کار اخیستل کیږي او له سپینو زرو څخه په نقره یی مسکوکاتو او ګاڼو کې کار اخیستل کیږي اوسپنه د تحنیکې وسایلو لپاره او نور فلزات لکه المونیم مس چې د برېښنا او تودوخی د لیږدولو لپاره کار اخیستل کیږي .
✱ د مسو او جستو د یو ځای کیدو څخه څه په لاس راځي او څه شی ورڅخه جوړیږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د د مسو او جستو د یوځای کېدو څخه برنج په لاس راځي او د سماوارونو ،چلمچي ګانو ، دروازو په دستګیرونو او نورو برنجی وسایلو په جوړلو کي ورڅخه کارخلی .

د ودانی د ډبرو کانونه

✱ د هغو ډبرو نومونه ولیکئ چې په ودانی کې ورڅخه کار اخستل کېږي ؟

ګرانیت ، بزلت ، متحوله ، رحام او د مرمر ډبرې په کې کاریږي .

ګرانیت (خارا) ډبرې

✱ دا ډبرې د کومو منرالونو څخه جوړی دی او د هیوادپه کومو ځایونوکې شته او چېرته ورڅخه کار اخیستل کېږي ؟

دا ډبرې د درو منرالونو څخه جوړی دی ۱ فلدسپار ۲ کوارتز ۳ مایکا چې ښی نمونی د دانا تر ځنګ غرونو او نورو غرنیو سیمو ډبرو لکه سالنګونو کې تر لاسه کېږي د ودانیو په زینو ، تهدابونو ، بنسټونو او سړکونو کې ور څخه کار اخیستل کېږي .

بزلت ډبرې

✱ د ا ډبری چېرته وی او د افغانستان په کومو برخو کې پیدا کېږي د کومو منرالونو څخه جوړی او چېرته ور څخه کار اخیستل کېږی ؟

دا ډبرې د اور عورځونکو یا اتشفشان په غرونو کې پیدا کېږي د افغانستان په غرنیو سیمو کې شته د پیروکسین ، فلدسپار ، الیوین او ځیني نورو منرالونو څخه جوړی دی او د ودانیو په تهدابونو کې ور څخه کار اخیستل کېږي .

متحوله ډبرې

✱ د دې ډبرو د جوړښت په اړه مغلومات ولیکئ ؟

په دریابونو کې د رسوب او اهکې ډبرو څخه رامینځته کېږي د وخت په تیریدو او د تودوخی له امله په مرمرو بدلیږي او د دې ډبرو زخیرې زموږ په هیواد کې ډېرې دی .

د رخام او مرمرو ډبرې

✱ د ا ډبری څنګه مینځته راځي او کوم قسم ښکلا پیداکوي او دا ډبری د افغانستان په کومو سیمو کې شته نومونه یی ولیکئ او د دې ډبرو څخه په کومو شیانو کې استفاده کېږي ؟

حالص مرمر سپین رنګ لري دا اهکې ډبری دی چې د فشار او تودوخی له امله یی بڼه بدلون کوي د پرې کېدو او تخنیکي پالیش په واسطه جلا او ښکلا پیدا کوي د ننګرهار په خوږیانو او اچین سیمه ، د هیرات ولایت د چشت په سیمه کې او د میدان وردک د کوټه غشرو په سیمه کې د مرمرو ډبری پیداکېږي د کابل په ولایت کې بادام باغ ریشخور ، قرغې او نره خیلو کې پیداکېږي ، د ودانیو په ښکلا د چایو خوړلو میزونو ، لوښو ، زیارتونو او ختی د مجسمو په جوړولو کې په کاریږي .

قیمتی ډبرې

✱ د قیمتی ډبرو نومونه ولیکئ ؟

قیمتی ډبرې لکه : الماس ، لاجورد ، لعل ، یاقوت څخه عبارت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

الماس

✱ د الماسو د خواصو په اړه معلومات په څه شی کي ورڅخه کار احیستل کیږي او د افغانستان په کومو سیمو کي پیدا کیږي ؟
الماس د نورو تیږو په پرتله ډیر کلکوالی او تینګوالی او رونړنګ لري د جیولوژی پوهان وایی چې بدخشان په مرکزی سیمو ، لوګر او عوربند کي د الماسو د پیدا کېدو امکان شته . او د ځینو شیانو د تراشلو او پری کولو کي ورڅخه کار احیستل کیږي .

لاجورد

✱ د لاجوردو ایستل څو کاله پخوا په کوم ځای کي شروع شوي او په اوسني بڼه یی رایستل په کوم کال کي شروع شوي ؟
ډیر پخوا څلور زره یا پنځه زره کاله څخه یی د بدخشان د جرم ولسوالی د خضرت سغید په کلی کي ایستل پیل شوی خو په اوسنی بڼه یی تولید ۱۹۳۴ م کال څخه پیل شوي .
✱ په افغانستان کي د لاجوردو ټولی زیرمي څومره دی او یوازی د بدخشان سرسنګ کان زیرمي څومره اټکل شوی دی ؟
ټولی د لاجوردو زیرمي ۱۲۹۰تنه دی ۲۷ سیمو خیرنه شوی ده او د بدخشان سرسنګ کان زیرمي ۱۴۱ ټنه لومړی درجه او ۶۵ ټنه دوهمه درجه اټکل شوي دی .
✱ د افغانستان هغه لاجورد چي د لندن په موزیم کي کېښودل شول څو کاله پخوا ایستل شوي وو او په افغانستان کي هر کال څومره لاجورد رایستل کیږي ؟
هغه لاجورد چي د لندن په موزیم کي ایښودل شوي د افغانستان لاجورد دی چي ۳۸۰۰ کاله پخوا ایستل شوی . او په افغانستان کي هر کال ۵ ــ ۱۰ ټنو پوری لاجورد ایستل کیږي .
✱ لاجورد په کومو رنګونو پیدا کیږي د سوداګیریز بازار له پلوه په څو درجو ویشل شوی او د لاجوردو استعمال چیرته کیږي ؟
لاجورد په تیاره ابي ، روښان ابي ، تیز ابي او شنه روښانه رنګونو پیداکیږي ، د سوداګیریز بازار له پلوه په پنځه ډوله دی ۱ لومړی درجه ۲ دومه درجه ۳ دریمه درجه ۴ څلورمه درجه ۵ پنځه درجه . یوازی په ګاڼو او زینتي وسایلو کي کارول کیږي .

لعل

✱ د لال کانونونه د افغانستان په کومو ځایونو کي بیدا کیږي او څه قسم رنګونه لري ؟
لال کانونونه په بدحشان په اشکاشم او د سروبي په جګدلک کي دی او د پیازي لال کانونونه د کندهار په حاکریز کي شته او سور ، بنفش ، شین ته ورته ابي او ژیر یا تور رنګونو پیدا کیږي .

یاقوت

✱ یاقوت څه قسم خواص لري په کوم ځای کي پیداکیږي او رنګ یی څه قسم دي ؟
د پانی کېدلو وړتیا نه لری درجه یی سخته ده روښانه سور رنګ لرونکي او ځلا یی ښیښنی ته ورته ده د سروبي ولسوالی د جګدلک په سیمه کي په سور او ګلابي رنګونو پیدا کیږي .

زمرد

✱ زمرد د افغانستان په کومو سیمو کي پیدا کیږي رنګ یی کوم قسم او زیرمي څومره اټکل شوي ؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
زمرد کانونونه د پنجشیر د خنج بزمال او مکني په سیمو کې پیدا کیږي او د کونړ په باډیل دره کې هم شته دی د پنجشیر زمرد شین رنګ او ځینی نور ابي ډوله رنګونه لري او زیرمې یې ۴۴۰ کېلو ګرامه اټکل شوی دی .

په افغانستان کې صنایع او د هغو اهمیت

✱ صنعت تعریف کړي ؟
صنعت یو تولیدی فعالیت دی چې د غه په ترڅ کې له هغو لومړنیو یا خامو توکو څخه چې د ځمکې تر لاسه کیږي اړتیا وړ شیان او اجناس جوړیږي .
✱ د صنعتی فعالیت یوه بیلګه تشریح کړي ؟
د لومړنیو یا خامو موادو لکه د کاني توکو ، کرنیزو تولیداتو او نورو د بڼې بدلون تر څو په وروستیو صنعتی پخو اجناسو واړول شي .
✱ د ماشیني صنعتی ارزښت په څه کې دي ؟
د صنایعو په تیره بیا د ماشینی صنایعو ارزښت په دې کې دي چې په لږ وخت کې ډیروموادو بڼې ته بدلون ورکوي د هغو په څرنګوالی او بیه کې لوړوالی راځي .
✱ زمونږ هیوادوال د پخوا راهیسی په کومو لاسی دستګاوو کې په صنایعو بوخت وو .
زمونږ هیواد وال له ډیر پخوا څخه په کوچنیو لاسی دستګاه کې په لاسی صنایعو بوخت وه لکه : عالی جوړول ، لمڅی ، تغرونه او نور د اړتیا وړ شیان یی ځانته جوړول .
✱ باید کوم شرایط برابر شي چې زمونږ زیات شمیر ضروری اجناس او مالونه د هیواد دننه تولید شي؟
ملی صنایعو د ملاتړ لپاره غوره اقتصادي پالیسی څخه کار واخلی د فابریکو او کار ځایونو جوړولو ته شرایط برابر شي نو زیات شمیر اجناس او مالونه به د هیواد دننه تولید او ملی عاید به لا اوچت شي .
✱ صنایع په څو ډوله دي ؟
په دوه ډوله دی اول لاسی او دوهم ماشینی .

لاسي صنایع

✱ زموږ د هیواد کلیوالی صنعت کارانو به د صنعت په خاطر د کومو موادو نه کار احیسته .
کلیوالی صنعت کارانو به د څارویو څخه تر لاسه کېدونکو لومړنیو توکو لکه : وړیو ، ویښتانو او د وریښمو د چینجیو له تارونو او نورو څخه کار اخیسته .
د نباتی توکو لکه : پنبې ، کتان او سنډو
کاني توکو لکه : اوسپني ، مس ، سرو او سپینو زرو او له ختو او نورو څخه .
✱ د څارویو الیافو څخه کوم مشهور شیان جوړول ؟
هغه د لاسي صنایعو محصولات چې د څارویو د الیافو څخه جوړیږي مشهور یې غالی ، لیمڅی ، برک ، تغر ، شړی او نور دي .
✱ د لاسي صنایعو هغه محصولات چې د مالوچو څخه برابریږي تشریح کړي ؟
د لاسي صنایعو هغه محصولات چې د مالوچو څخه جوړیږي دا دي : کرباس ، رختونه ، کشمیره ، پټو ، لونګی ، سطرنجی او نور .
✱ زرګرانو ، مسګرانو او پښانو له فلزاتو څخه کوم شیان جوړول ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرګرانو ، مسګرانو او پښانو له فلزاتو څخه د کار وړ شیان جوړول لکه : یوم ، تبر ، تیشه ، چاقو ، چاړه او مسي لوښي جوړه وله لکه دیګونه او نور او ګاڼي له سرو زرو او سپینو زرو او قیمتي ډبرو لکه لاجوردو او یاقوتو څخه جوړیږي .

ماشیني صنایع

✱ په افغانستان کې ماشیني صنایع د کوم امیر په خت کې رامینځته شوي او پرمختللي بڼه یې د کوم امیر په وخت کې رامینځته شوه د نوموړی کارخانې نوم څه وه او په دې کارخانه کې کوم شیان جوړیدل ؟

نوې ماشیني صنایع او عصري فابریکې د لومړی ځل لپاره په ۱۸۷۸ م کال کې د امیر شیرعلي خان پر مهال او لږ څه وروسته په پرمختللی بڼه د امیر غبدالرحمن خان پر مهال د نولسمې پیړي په وروستیو کې په هیواد کې رامینځته شو . نوم یې د کابل ماشین خانې وه او په دې کې د توپ ، توپک او حربي مهماتو او سرې او تودې وسلې په ګډون حربي مهمات تولید او جوړیدل .

✱ په ۱۳۶۵ ه ل کال په افغانستان کې څو صنعتي فابریکې فعاله وې د دې جملې څخه څو خصوصی او څو دولتی او مختلط سکتور وې ؟

په ۱۳۶۵ ه ل کال کې په هیواد کې ۳۹۱ صنغتي موسسې فعالې او په کار بوختې وې چې له هغو څخه ۲۷۴ د حصوصي سکتور او پاتې ۱۱۷ یې دولتی او مختلط سکتور وې .

✱ د ماشني صنایعو په کوم ځای کې د رامینځته کېدو امکان شته ؟

په هغو ځایونو کې چې برېښنا او ګڼ شمیر خلک وي لکه : کابل ، هرات ، مزارشریف ، کندهار ، کندز او ننګرهار .

✱ زموږ د هیواد ماشیني صنایع د کومو لاملونو له وجې ځنډ او خنډ سره مخ دي ؟

زموږ په هیواد کې د ۳۰ کلنو جګړو له امله .

د توریزم او د هغه اقصادي ارزښت

✱ توریزم تغریف کړي ؟

توریزم یا ګرځندویان یو ډول مسافرت او ګرځېدل دي چې موخه یې د بیلا بیلو سیمو علمي څیړنه ، کتنه ، تفریح ، سیل او سیاخت دي .

✱ ګرځندوی څوک دي ؟

یو ګرځندوی هغه څوک دی چې د خپل اوسیدو ځای څخه بهر نورو سیمو ، ښارونو او هیوادونو ته داسي یو سفر وکړي چې د یوې ورځې کم نه وي او د یو کال څخه زیات نه وي .

✱ هیوادونه څنګه کولای شي چې د ګرځندوی له پلوه عایدات تر لاسه کړي ؟

نن ورځ زیات شمیر هیوادونه هڅه کوي چې په خپلو هیوادونو کې د ګرځندوی د ودې او پراختیا لپاره امکانات چمتو او پراخ کړي دا ځکه چې ګرځندوی د عایداتو د تر لاسه کولو یوه لاره ده .

✱ د ګرځندویو په ارتباط افغانستان د کوم ځانګړي موقیعت لرونکې دي ؟

افغانستان په اسیا کې یوه ځانګړي جغرافیې موقیعت ، تاریخی ، لرغونتوب ، پخوانیو ودانیو ، ښکلي طبیغت ، غوره هوا او د ګرځندوي سیمو په لرلو سره ځانګړي موقیغت لري او په پخوانیو کلنو کې د وریښمو د کاروانونو د سوداګریز اندیو د وړلو او راوړلو یوه لاره وه او بودایان او کوشانیان له همدی لاری چین څخه د اروپا لویدیځ پوری تګ را تګ کاوه .

✱ د ګرځندویو موسسه په افغانستان کې په کوم کال جوړه شوی او په کوم کال یی د ګرځندوی نړي وال سازمان غړیتوب تر لاسه کړي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
د افغانستان دولت په ۱۳۳۷ ه کال کې د ګرځندوی موسسه (اوسنی افغان تور) په دې برخه کې د اسانتیاوو د رامینځته کولو په خاطر جوړه او په ۱۳۴۴ ه ل کال کې د ګرځندوی نړیوال سازمان غړیتوب ترلاسه کړ.

✱ د افغانستان کوم سیمی د ګرځندوی توجو وړ دی او ګرځندویان ورته ورځي ؟

په بامیانو کې د بودا مجسمی او نور تاریخي اثار د بلخ د لرعونی ښار اثار ، خیبر دره ، په هرات کې زیات شمیر تاریخي اثار او همدارنګه په کندهار ، عزنی او ننګرهار کې شته .

د هیواد ګرځندوی سیمي

✱ هغه طبغی ځایونه او نور مشخص ځایونه چې ګرځندویان ورځي په ګوته کړي ؟

د افغانستان ګرځندوی سیمی زیاتره طبغی ښکلی ځایونه ښایسته شرشرې ، د سیندونو په زړه پوری عاړې ، ولاړی اوبه ، غرونه اونور او همدارنګه کلتوری سیمی او اثار موزیمونه مذهبی او تاریخی ودانۍ او د لاسی صنایعو بازارونه او نور دی .

✱ په افغانستان کې مهم ګرځندوی سیمی او ښارونه ولیکئ ؟

د افغانستان مهم ګرځندوی سیمی او ښارونه په لاندی ډول دی .

بامیان ، بلخ ، سمنګان ، هرات ، عور ، عزنی ، کندهار ، کابل ، جلال اباد ، لښکرګاه او نور .

سوداګري او اهمیت یې

✱ سوداګري څه شی دی تشریخ یی کړي ؟

سوداګري په خقیقت کې د شیانو او خدماتو تبادله کول دي چې د پیرودونکي او پلرونکي تر مینځ د پولی کریدیت له مخي یو څخه بل ته سپارل کیږي کله چې تولید شوی اضافی اجناس او خدمات د تبادلی لپاره وړاندي شي سوداګری ورته ویل کیږي .

✱ اجناس او خدمات د کومو شرایطو د چمتو کولو له مخی تبادله کیږي ؟

اجناس او خدمات هغه وخت تبادله کیږي چې لاندیني شرایط چمتو شي .

1. د اجناسو اضافي تولیدترسره شوی وي .
2. په ټاکلې خرفه او څانګه کې تخصص را مینځ ته شوي وي .
3. تولید د کار د ویش پړاو ته رسیدلی وي .
4. د دوو سیمو د تولیداتو د ډولونو تر مینځ توپیر ولیدل شي .
5. سیاسي ، کلتوري او ګمرکي خنډونه نه وي .
6. د لیږدولو د دوو سیمو تر مینځ به وسایل او لارې او د اړیکو ټینګولو په خاطر ډیرې ښې چارې چمتو وي .
7. د دواړو سیمو وګړي یو د بل اجناسوته اړتیا او لیوالتیا ولري .

✱ خلک کله په سوداګري لاس پوری کوي ؟

خلک څکه په سوداګري لاس پوری کوی چې خپل تولید شوی اجناس په نورو سیمو کې وپلوري او یا هم هغه څه چې دوی یی پخپله نشي تولیدولی او یایی په خپله سیمه کې د تولید شوي بیۍ پرتله په ارزانه له بلې سیمي څخه پیرودلای شي تر لاسه کړي .

✱ په افغانستان کې ولی خلکو ډیر پخوا څخه په سوداګري او راکوه ورکړه بوخت وو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کې له ډېر پخوا څخه د هغه د جغرافيي اهميت له مخې چې په دغه سيمه کې لري او دا چې د هغه وخت د تمدن په څلور لاره کې پروت وه يعنی ختيځ ته يي د هند او چين تمدن او لويديځ ته يی د يونان او روم تمدن و . نو اضافی توليد دلته رامينځته کېده او د دې هيواد خلکو سوداګري او راکړه ورکړه کوله .

✱ مخکې تر دې چې سمندري لارې وپيژندل شي خلکو د وچې له لاری په کومه طريقه سوداګري کوله ؟

مخکې تر دې چې سمندري لارې وپيژندل شي د سوداګريزو توکو او مالونو وړل را وړل ټول د وچې لارې په کاروانونو ترسره کېدل هغه مهال د مالونو تبادله او لېږدول د کاروانونو په واسطه د ختيځ او لويديځ تر مينځ يعني د مديترانې د سمندرګې د ختيځو غاړو څخه تر چين پورې ترسره کېدل .

✱ د افغانستان د بهرنی سوداګري د بيلانس توازن يعنی واردات څو واري د صادراتو څخه زيات دی لامل يی څه دی وليکئ ؟

د يادونې وړ ده چې افغانستان د بهرنۍ سوداګرو بيلانس توزون نه لري د وارداتو له کچې يي د صادراتو له کچې څو واري زياته ده چې ډير لږ کورني توليدات او د کمزوري اقتصاد څرګندونه کوي د دې ټکي عمده عامل څو کلنه کورني جګړه ده .

کورني سوداګري

✱ هغه علتونه وليکئ چې نن ورځ د افغانستان دننه سوداګري پراخه شوي ده ؟

نن ورځ د افغانستان دننه سوداګري ښه پراخه ده علت يې د نفسو ډيروالی ، د ژوند د کچې نسبتی لوړيدل ، او خوراکي توکي ، صنعتی او خدماتی اجناسو او وسايلو ته د خلکو د ورځ په ورځ د اړتيا زياتوالی دي .

✱ د افغانستان دننه سوداګری يو څو بيلګي وليکئ ؟

د دې بيلګه : عالې دي چې زياتره د هيواد په شمالی برخو کې توليدېږی چې نه يوازی د هيواد دننه بازارونو کې پلورل کېږي بلکې يو مهم صادرايتی قلم هم دي .

✱ د افغانستان خلک ولی د پخوا څخه اوس زياتو واريدتی مالونو او اجناسو ته اړ شو ؟

د يادونې وړ ده چې وروستيو ديرش کلنو جګړو کې د هيواد ټول اقتصادی ، ټولنيز ، اداري او سياسی بنسټونه ويجاړ او د سوداګري ته هم زيات زيان واوښت او هم افغانان تر پخوا زيات واردتی مالونو او اجناسو ته اړ شول .

✱ کوم کارونه ترسره شي تر څو د افغانستان دننه سوداګري د پرمختک لامل وګرځي ؟

د نيکه مرغه په دې وروستيو کې د يو شمير موسسو د بيارغونې کار پيل شوي دي يو شمير يی حصوصي سکتور ته ورکړل شوي او بيا په فعاليت باندي پيل کړي دي همدارنګه د مواصلاتی کرښو او سړکونو بيارغونه هم پيل شوي ده سوداګريز نوی سياست او قوانين رامينځ ته شوي چې دا ټول به د کورنی سوداګري د پرمختګ لامل شي .

بهرنی سوداګري

✱ د افغانستان بهرنی سوداګري په څو حوزو کې ترسره کېده هره حوزه يی تشريح کړي ؟

په دريو خوزوکې تر سره کېده .

1. د بارتر سوداګري حوزه : جنس د جنس په وړاندی تبادلې ته بارتر ويل کېږي دغه ډول سوداګري د مالونو د بدلولو په توګه پخوا د افغانستان او يو شمير سوسيالستي هيوادونو له پخواني شوروي اتحاد ، پولنډ ، چکوسلواکيا ، چين ، بلغاريا او نورو سره و .
2. ازاده حوزه : چې لويديځي اروپا ، د امريکي متحده ايالتونو او جاپان سره وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. د هند د نيمي وچې سره سوداګري حوزه : د هند د وچې سره افغانستان سوداګري ډیره اوږده تاريخي ريښه لري چې د وخت په تیریدو سره يې پراختيا موندلې ده .

✱ د افغانستان په بهرنۍ سوداګرۍ سيستم کې څه وخت بدلون راغلي ؟

د پخواني شوروي اتحاد له ړنګیدو وروسته په ختيځه اروپا کې د سياسی رژيمونو له مينځه تلو او افغانستان د بهرنۍ اقتصادي او سوداګريز نوی سياست پيل کېدو وروسته د هيواد د سوداګري په سيستم کې بدلون راغلي .

✱ د افغانستان صادرتي توکي کوم دي نومونه يې وليکئ ؟

د افغانستان صادرتي توکي يو شمير حوراکي او حام توکي لکه : وچې او تازه ميوې مالوچ د څارويو محصولات لکه : وړۍ او اوزغنۍ پوستکي قره قل او کولمي او يو شمير صنعتی توکي لکه : عالي او تغرونه لاسی صنايع او ګرانبيه ډبري دي .

✱ هغه مالونه چې له بهر څخه افغانستان ته راځی کوم دی نومونه يې وليکئ ؟

هغه مالونه چې د بهر څخه افغانستان ته راځي زياتره يی استهلاکي مالونه او نور دی لکه : ترانسپورتي وسايط ، ماشينونه ، نفتي مواد ، روغنيات ، کيمياوي مواد او خوراکي توکي لکه : غنم ، چاى ، بوره ، عوړي او منسوجات لکه : جامې ، درمل او نور .

بانک

✱ بانک څه ته وايي تعريف يې کړي ؟

بانک هغه اداره يا خقوقي شخصيت دي چې له عامو خلکو او دولتي ارګانونو څخه پيسي احلي ساتي يی او په دوران کې اچوي .

✱ بانکونه په څو ډوله دي نومونه يې وليکئ ؟

بانکونه په درې ډوله دي 1 مرکزي بانک 2 سوداګريز بانک 3 شخصی بانک .

✱ په افغانستان کې مرکزی کوم بانک دي په کوم کال جوړ شوي او لومړي سرمايه يې څومره وه ؟

په افغانستان کې (د افغانستان بانک) مرکزي بانک دی چې په ۱۳۱۸ ه ل کال کې د وري په مياشت کې د ۱۲۰ ميليونو افغانيو په ارزښت په کار پيل وکړ .

✱ مرکزي بانک په عمومي توګه کومي دندې سرته رسوي ؟

په عمومي توګه لاندې دندې سر ته رسوي . 1 د بانک نوټونو خپرول 2 د اسعارو کنترول 3 د نورو بانکونو څارنه 4 د بهرنيو اسعارو پر وړاندې د داخلی يا ملي پيسو ارزښت ثابت ساتل 5 په غوره توګه د استخدام لوري ته د اقتصاد لارښونه او داسې نورې دندې دي .

✱ سوداګريز بانکونه کومي چاري سرته رسوي ؟

سوداګريز بانکونه هغو بانکونو ته ويل کيږي چې د لنډې مودې عمليات او د امانتونو دندې پر مخ بيايی او صنعت کرنه د ودانيو په جوړولو او نورو چارو کې د پانګې اچونې دندې هم پر مخ بيايی .

✱ تخصصي بانکونه کوم چاري ترسره کوي ؟

په ځانګړو برخو لکه : په صنعت ، کرنه او نورو کې فعاليت کوي او په همدغو برخو کې دندې پرمخ بيايی چې ښې بيلګي يی صنعتی بانک ، کرنيز بانک او رهني بانک دي .

د بانک د چارو د پرمخ بيولو څرنګوالی

✱ په ۱۳۰۹ هـ ش کال څخه مخکې په افغانستان کې بانکي چاري څنګه پر مخ تللي ؟

په ۱۳۰۹ هـ ش کال څخه مخکې د بانکونو ټولي چاري صرافانو پر مخ بيولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ په افغانستان کې لومړي بانک کوم نوم تاسيس او لومړي سرميه يې څومره وه ؟
د لومړي ځل لپاره په ۱۳۰۹ هـ ش کال کې د افغانستان سهامي بانک د يوه سهامي شرکت په توګه جوړ شو . او سرمايه يې اته (8) ميليونه افغاني وه چې وروسته بيا په ملي بانک واوښت .
✱ په تير وخت کې په افغانستان کې کومو تخصصي بانکونو شتون درلوده ؟
رهني بانک ، کرنيز بانک ، صنعتي پراختيا بانک ، صادراتی بانک ، تعميراتي بانک ، پښتني تجارتي بانک او داسي نور .
✱ په افغانستان کې د حصوصي بانکونو مهم فعاليتونه کوم وه وليکئ ؟
= د اماناتو منل
= د جاری حسابونو پرانستل
= د کريديت يا پورونو ورکړه
= پولي انتقالات
= قيمتي اجناسو او ګاڼو ساتل
= د اسعاری معاملو ترسره کول
= دولت ته د بانکي خدمتونو تر سره کول .

د صنايعو او سوداګری د خالت څرنګوالی

✱ زموږ په هيواد کې د صنايعو د انکشاف لپاره غوره امکانات کوم دی ؟
افغانستان د خپلی ځمکې د جوړښت او بنې ، کانی زيرمو يا تر ځمکې لاندې سر چينو ، د ځمکي د مخ سرچينو يعنی د نباتي او څارويو د سرچينو ، په سيندونو کې د روانو اوبو ، د هوا د برابر والی او نورو طبيعي ځانګړتياوو له مخی او د پوره بشري ځواک د شتوالی له مخې د نن ورځې د صنايعو د پرمختګ او پراختيا لپاره ډير غوره امکانات لري .
✱ د صنعت او خدمت په برخه کې څو فيصده فعال اقتصادي نفوس مصروف دی ؟
د صنعت او خدمت په برخه کې په سلو کې لس فيصده فغال اقتصادی نفوس مصروف دي .
✱ په ۱۳۸۶ هـ ل کال کې د افغانستان صادرات او وردات څومره وه ؟
۱۳۸۶ هـ ل کال کې افغانستان وردات ۳۰۲۲ ميليونه ډالر وو خو صادرات يې يو يوازې ۴۵۴ ميليونه ډالر وو .
✱ په کوم وخت کې به خلک په صنعت او خدماتو په سکتورونو کې لا زيات بوخت شی ؟
د هيواد د اوبو سرچينو اغظمي استفادي وشي د هيواد لاسی صنايغ وهڅول شي .
✱ زموږ د هيواد د سوداګری او صنايغو په مخ کې کومي ستونزي او خنډونه موجود دی وليکئ ؟
په افغانستان کې د يوې اوږدې مودې په ترڅ کې په تيرو وختونو کې د زبرځواکونو تر مينځ سيالي د پانګې اچونې په مخ کې خنډ ګرځيدلی وه ، د دې تر څنګ ديرش کلنو جګړو هم يو خنډ وه .

په نړی کې اوبه او په هغه باندې پانګه اچونه

✱ زموږ په ژوند کې اوبه څه ارزښت لری او همدارنګه د ځمکې پرمخ د اوبو ويش څه رقم دی ؟
اوبه زموږ په ژوند کې ځانګړی ارزښت لري پرته له اوبو څخه ونې بوټی ، څاروي ، انسانان او هر ژوندی شی پاتی کيدې نه شی اوبه په ټوله ځمکه برابری او يوشان ويشل شوي نه دي .
✱ د ځمکې پر مخ څو سلنه اوبه دی او واضغ کړی چې څو سلنه يې خوږې او څو سلنه يې تروې دي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
د ځمکې پر مخ ۷۰ سلنه اوبه دی د هغو څخه په سلو کې ۹۷ برخې په سمندرونو او سمندرګیو کې چې مالګینې او فصلو او کرنې ته برابرې نه دی او په سلو کې ۳ خوږې دي .

✱ انسانان خوږو اوبو ته اړتیا لرې خپله اړتیا څنګه پوره کوی ؟

اوبه باید پاکې او چاڼ شی د اوبو د چاڼ کولو په خاطر باید د خوږو اوبو د تاسیساتو په جوړولو پانګه ولګول شي .

✱ په نړۍ کې کوم هیوادونه د ښنلو لپاره د پاکو اوبو له کمښت سره مخامخ دي ؟

یو شمیر زیات پرمختیایی هیوادونه په تیره بیا اسیا او افریقا کې د ښنلو پاکو اوبو د کمښت سره مخامخ دي .

✱ د پاکو او وړ اوبو د چمتو کولو لپاره په کومه برخه کې پانګې اچونې ته اړتیا ده ؟

په لاندینو برخو کې پانګې اچونې ته اړتیا ده ۱ د ځمکې مخ اوبو را ټولول او د ځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخیستل ، ۲ د اختمالی ککړوالی د له مینځه وړلو په موخه د اوبو چاڼول ۳ د اوبو لیږد د نل لیکه کاناالونو او تاسیساتو څارنه .

✱ مکسیکو په کومه طریقه خپلو اړو سیمو ته اوبه رسوي واضغ یې کړی ؟

مکسیکو په ښار کې اوبه ۱۲۵ کیلو متره په واټن په نل لیکه کې لیږدول کیږی ۱۲۰۰ مترو لوړو غرونو څخه هاخوا اړول کیږي د پمپ په واسطه اړو سیمو ته رسول کیږي .

اوبو لګولو لویې پروژې

✱ د ټولو اوبو څخه په سلو کې څو خوږې اوبه دي ؟

د ټولو اوبو څخه په سلو کې درې فیصده خوږې دي .

✱ د کومې پیړۍ په کومو کلونو کې احساس شوه چې اوبه کمښت یوه لویه ستونزه ده ؟

د شلمې پیړۍ د نوییمو کلونو په پای کې د نړۍ په کچه احساس شوه چې د ځمکې پر مخ اوبو کمښت لویه ستونزه ده .

✱ د څو ملی مترو باران په وریدو سره کرنه ترسره کېدی شي ؟

۴۵۰ ملی مترو باران په وریدو سره کرنه ترسره کېدای شي .

✱ په سلو کې څو فیصده مخصولات د کرنیزو ځمکو په خړبولو سره تر لاسه کیږي ؟

په سلو کې ۳۸ فیصده مخصولات د کرنیزو ځمکو په خړبولو سره تر لاسه کیږي.

✱ د یو کیلو ګرام غنمو ترلاسه کولو لپاره څو لیتره اوبو ته اړتیا ده ؟

د یو کیلو ګرام غنمو ترلاسه کولو لپاره ۱۰۰۰ لیتره اوبو ته اړتیا ده .

✱ هغه هیوادونه چې د اوبو له کمښت سره مخامخ دی د اوبو د ضایعاتو څخه څنګه مخنیوي کوي ؟

اسرئیل دی د دې لپاره چې د اوبو له لاسه ورکولو او براس کېدو څخه مخنیوي وشی د پایپ واسطه د هر جلا جلا بوټی ریښو ته اوبه رسوي او هغه شمیر هیوادونه چې پوره اوربښت نه لري د خپلو کرنیزو ځمکو د خړبولو لپاره د اوبو لګلولوبیلا بیل سیستمونه یی جوړ کړي دي .

اوبو چاڼول

✱ په کوم خالت کې انسانان نه شی کولای چې له اوبو څخه سمه ګټه واخلی ؟

په اوبو کې فزیکي ، کیمیاوي او میکروبی بدلولونه دي چې د هغی په پیښدو سره انسانان نه شی کولای له اوبو څخه سمه او روغتیایی ګټه واخلی .

✱ کوم لاملونه د اوبو د ککړتیا او توديدو لامل ګرځي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
انسانان د خپل بې سنجشه غملونو له امله اوبو ککړتیا لامل کیږي له کورونو او تاسیساتو څخه په اوبو د ناپاکېو وراچول د صنعتي فابریکو فاضله اوبو ورګډول ، د کورونو او روغتونونو څخه ، ناپاکو اوبو ورګډول ، او تودوخه د کارخانو او ماشینونو له امله اوبو کې ور زغمل کیږي .

✱ د کومې طريقې په استعمال سره اوبه د څښلو وړ ګرځي ؟

د چاڼ طريقې په استعمال سره اوبه د څښلو وړ ګرځي .

✱ په لويديځو هيوادونو کې د ناپاکو اوبو څخه څنګه پاکې اوبه ترلاسه کوي ؟

په لويديځو هيوادونو کې د ناولو اوبو فاضلابونو څخه د بيا دوران په بنه د څښلو اوبه ترلاسه کوي چې د جلا چڼ ځای په واسطه د څو څو پړاوونو په ترځ کې ښاريانو ته بيا د استفادې وړ ګرځي .

کرنه او د هغې نوی لاری – چاري

✱ د انسانانو اړتيا وړ شيان کوم دی نومونه يې وليکئ ؟

د انسانانو اړتيا وړ شيان په لاندې ډول دي

خوراک ، پوښاک ، او د ژوند پر مخ بيولو وسايل ، او د سون توکي او داسې نور .

✱ په نړۍ کې څومره خلک په خوارځواکې اخته دي او څومره خلک د خوراکي توکو له کمښت سره مخامخ دي ؟

په ټوله نړۍ کې ۸۰۰ ميليونه تنو څخه زيات په خوارځواکې اخته دي او د دوه ميليونو څخه زيات وګړي د خوراکي توکو له کمښت سره مخامخ دي .

✱ په نړۍ کې د کرني سيستم په څو ډوله دی وليکئ ؟

په دوه ډوله دی ۱ غنغوي يا دوديز سيستم ۲ تجارتي يا ميکانيزه سيستم .

✱ د کرنی دوديز سيستم په اړه مغلومات وليکئ ؟

په مغيشتی دوديز کرنيز سيستم کې د انسانی ځواک او وروسته پاتی لومړنيو وسايلو څخه کار اخيستل کيږي اود دهقان مقصد صرف د خپلو ضروياتو پوره کول دي.

✱ د کرني تجارتي يا ميکانيزه سيستم په اړه مغلومات وليکئ ؟

په دغه سيستم کې د کرنی له پرمختللو لارو – چارو او نورو وسايلو لکه تراکتور ، کمپاين ، اصلاح شوي تخمونه او کيمياوي سري څخه کار اخيستل کيږي کرنيزي کروندی پراحه وی او د توليد اندازه پوره زياته وي او د دهقان مقصد د يو اندازه حاصل بازارته غرض کول دي.

د نړۍ په پرمختللو هيوادونو کې د کرنيزو توليداتو د بيلابيلو دولونو اندازه

✱ په ۲۰۰۵ م کال کې په نړي کې څومره غنم توليد شوي ؟

په ۲۰۰۵ م کال کې په نړۍ کې ۶۲۸۱۰۱۰۳۵ ټنه غنم توليد شوي وه .

✱ په ۲۰۰۵ م کال کې په نړۍ کې د وريجو او جوارو توليدات څومره وه ؟

په ۲۰۰۵ م کال کې په نړۍ کې د جوارو د توليد اندازه ۳۲۱۰۶۰۸۵۲ دي

په ۲۰۰۵ م کال کې په نړۍ کې د وريجو د توليد اندازه ۶۹۴۵۷۵۵۵۲ دي

✱ په ۲۰۰۵ م کال کې د غوښی او کچالو توليد اندازه څومره وه وليکئ ؟

په ۲۰۰۵ م کال کې په نړۍ کې د غوښی او کچالو د توليد اندازه ۲۶۵۱۰۵۹۴۰ دي.

انرژي او په نړۍ کې د هغې اهميت

✱ انرژي تغريف کړي ؟

د کارکولو توان ته انرژي ويل کيږي او هر هغه ته چې د کار کولو توان ولري انرژي ويل کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ په پخوا زمانه کې انسانانو انرژي څنګه استفاده کوله ؟

په پخوا رمانه کې انسانانو د انرژي څخه په کورونو ، تودوخي ، رڼا ، پخلي او د تودولو لپاره کار اخیستل.

✱ په کومو پیریو کې انسانانو د انرژي څخه ګټه اخیستل زیات کړل ؟

په مینځینیو پیریو کې د انرژي له سر چینو څخه کار اخیستل زیات اهمیت وموند .

✱ په شلمه میلادي پیړۍ کې کومو سرچینو چټک پرمختګ وکړ ؟

په شلمه میلادي پیړۍ کې ګاز او نفت سرچینو چټک پرمختګ وکړ .

✱ د انرژي د تولید سرچینې کومې دي نومونه یې ولیکئ ؟

د ډبرو سکاره ، ګاز ، اوبه ، نفت او لمر .

د انرژي دولونه

✱ په پخوا زمانه کې انسانانو د کومې انرژي څخه کار اخیستل ؟

په پخوا زمانه کې انسانانو د باد او اوبو څخه زیات کار اخیسته .

بریښنا

د بریښنا انرژي د کومو سرچینو څخه په لاس راځي ؟

د بریښنا انرژي له بیلا بیلو سرچینو څخه تر لاسه کیږي لکه : لمریزه ، هسته یي ، اوبو ، باد او خرارتي بریښنا .

✱ هغه عوامل چې د اوبو د بریښنا په تولید کې مهم رول لري کوم دي ولیکئ ؟

هغه عوامل چې د اوبو د بریښنا په تولید کې مهم رول لري دا دي

۱ــ د سیند اوبو زیاتوالي ، دایمي والی او جاري توب .

۲ــ د سیند په تګلوري کې د پوره ځوړونو شتوالي .

۳ ــ د سیند په تګلوري کې د لوړو برخو شتوالي .

✱ د بریښنا لیږدول له یوي سیمي څخه تر بلي سیمي پوري څه ډول دي او د بریښنا لویه نیمګړتیا څه ده ؟

د بریښنا لیږدول د یوي سیمي څخه تر بلي سیمي په ډیر ګړندیتوب ترسره کیږي خو د بریښنا لویه نیمګړتیا دا ده چې وروسته تر تولید څخه زیرمه کیدای نه شي او د تولید سره یوځای مصرفیږي .

✱ په نړۍ کې د هغو پنځو سیمو نومونه ولیکئ چې تر ټولو زیات د اوبو پرمختللي ځواک لري ؟

په اروپا کې لویدیځي جنوبي او مرکزي سیمي ، په اسیا کې جاپان او په امریکې کې د امریکا متخده ایالتونه . او هغه یو شمیر نوري سیمي چې له دې پلوه ډیر اهمیت لري د روسیې اروپایی برخه او د برازیل د ختیځ غرنی سیمی دي .

بادي بریښنا

✱ د بادي بریښنا تولیدونکي وچې کومې دي ولیکئ ؟

امریکا ، افریقا او اسیا دي .

اروپا په سلو کې څو ، امریکا په سلو کې څو ، اسیا په سلو کې څو بادي بریښنا تولید کوي ؟

اروپا په سلو کې ۶۵ ، امریکا په سلو کې ۲۲ او اسیا په سلو کې ۱۲ بادي بریښنا تولیدوي.

لمریزه بریښنا

✱ د لمریزې بریښنا څخه ولي تل او پراخه کار نه اخیستل کیږي ؟

ځکه چې کله د لمر وړانګې وي او کله نه وي نو له همدي کبله ورڅخه تل او پراخه ګټه نه اخیستل کیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسته یی بریښنا

د هسته یی بریښنا کارخانې په کومو هیوادونو کې جوړې شوی نومونه یی ولیکئ ؟
انګلستان ، جنوبي کوریا ، چین ، هند ، المان او کاناډا کې جوړې شوی دي .
✱ د هسته یی بریښنا ضررونه کوم دي او په څه شي باندې اثر کوي ؟
د هسته یی بریښنا یو لوی خطر د رادیو اکتیف وړانګو ازادیدل دي دغه توکې کېدای شي په هوا اوبو او سمندرونو کې خپاره شي او په زرګونو متره ځای ونیسي د دغو توکو ډیره لږه اندازه د وحشي ژویو ، ونو ، بوټو اود انسانانو ژوند ته زیان رسوي او زیاته اندازه یی د مرګ لامل ګرځي .
✱ د هسته یی بریښنا لومړي درجه ، دوهمه درجه ، دریمه درجه او څلورمه درجه هیوادونه کوم دي نومونه یی ولیکئ ؟
امریکا متحده ایالت لومړي درجه ، فرانسه دوهمه درجه ، جاپان دریمه درجه او روسیه څلورمه درجه دي .

خرارتي بریښنا

✱ خرارتي بریښنا د څه شي څخه په لاس راځي ؟
خرارتي بریښنا د ګازو او د ډبرو سکارو څخه په لاس راځي .
✱ د خرارتي بریښنا منابعو څخه مهمه منابع کومه یوه ده ولیکئ ؟
د خرارتي بریښنا له منابعو څخه مهمه منبع د ډبروسکاره دي چې د هغي څخه په سلو کې پنځوس برخي بریښنا ترلاسه کیږي .
✱ ډبروسکارو ته ترڅو کالوریو پوري خرارت ورکړل شي تر څو یو کېلو واټ بریښنا تولید شي ؟
که یو کېلو او څلورسوه او پنځوس ګرامه ډبروسکارو ته تر اووه زره کالوریو پوري تودوخه ورکړل شي یو کېلو واټ بریښنا تولیدوي .
✱ د امریکا متحده ایالت د ډبرو سکارو، نفتو او ګازو څخه څو فیصده بریښنا ترلاسه کوي ؟
د امریکا په متحده ایالت کې تولید شوي ټولي بریښنا څخه په سلو کې ٪۵۰ د ډبروسکارو څخه ، او په سلو کې ٪۱۴ له طبیعي ګاز څخه او په سلو کې ٪۱۱ د نفتو څخه تر لاسه کوي .
✱ کوم عربی هیوادونه خرارتي بریښنا د نفتو له سوزلو څخه تر لاسه کوي ؟
عربستان ، کویټه ، اردن ، قطر ، بخرین او نور دي .

نفت

✱ نفت څه شي دي واضح یی کړي ؟
د ژوو هغه پاتي شوني دي چې د جیولوژي په بیلابیلو دورو کې د وخت په تیریدو سره تر رسوبی طبقو لاندي راټولیږي .
✱ په اوسني نړی کې نفت څه اهمیت لري او د نفتو اهمیت څه وخت زیات شو ؟
په اوسنی نړی کې نفت اقتصادي اهمیت لري د موټرو او ګاډیو ، ټانکونو او الوتکو ګرځیدل په نفتو پوري تړلی دي د نولسمي پیړی په نیمایی کې نفتو ډیره پراختیا وکړه .
✱ د نفتو لومړي څاه په کوم کال چیرته او د څو متره په ژوروالي سره وکیندل شوه ؟
د نفتو لومړي څاه په ۱۸۹۵ م کال کې د امریکي په پنسلوانیا کې وکېندل شوه ژوروالی یی ۲۰ متره وه .
✱ د نفتو له لومړي څاه څخه هره ورځ څومره نفت ایستل کېدل ؟
چې هره ورځ د هغه څخه څلور مکعب متره نفت ایستل کېدل .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ د اسیا لویی وچې په کومو هیوادونو کې نفتو زیرمي شته نومونه یی ولیکئ ؟
سعودي عربستان ، عراق ، کویټ ، عربی متخده امارات ، قطر ، روسیه ، ایران ، افغانستان او اندونیزیا او نور .
✱ مینځنی ختیځ د نړی په سلو کې څو فیصده نفت لري ؟
مینځیني ختیځ د نړی په سلو کې ٪۶۵ نفت لري .
✱ د نړی لومړي درجه د نفتو تولیدوونکي هیواد کوم دي او د نړی څومره برخه نفت لري ؟
د نفتو لومړي درجه تولیدونکي هیواد عربستان دي د یوازیتوب سره د نړی د نفتو څلورمه برخه نفت لري
.
✱ د اروپا په کومو هیوادونو کې نفت شته نومونه یی ولیکئ ؟
بلژیک ، انګلستان ، المان ، فرانسه ، ناروي ، هالند او ایتالیه .
✱ د افریقا او امریکا په لویو وچو په کومو هیوادونو کې د نفتو زیرمي شته ؟
په افریقا کې : لیبیا ، الجزیر ، نایجریا ، او ګابون دي
په امریکا کې : تکزاس ایالت ، لوئیزیانا ، الاسکا ، وینزویلا ، اکوادور ، کالیفورنیا ، اوهایو او اوکولاهاما ، ارکانزاس او مسی سی پی او داسی نور .
✱ په نړی کې د نفتو مهم واردونکي هیوادونه کوم دي نومونه یی ولیکئ ؟
امریکا ، جاپان او روسیه .
✱ عیر د سوځولو څخه د نفتو څخه نور کوم اجناس جوړیږي ؟
مصنوغي الیافو ، جامو ، رختونو ، د مصنوعي پلاستیک ، عطرو صابونونو ، رنګونو ، کېمیاوي صنایعو ، ماشین الاتو ، ربړونو ، درملو ، مصنوغي سرې ، خشره وژونکو او د مینځلو په موادو کې کار اخیستل کیږي .

طبیعي ګاز

✱ طبیعي ګاز تعریف کړي ؟
د ژوندیو موجوداتو له پاتي شونو څخه عبارت دي .
✱ طبیعي ګاز د چاڼ کولو څخه وروسته د څه لپاره استعمالیږي ؟
طبیعي ګاز د چاڼ کولو څخه وروسته د سون او تودوخي لپاره استغمالیږي .
✱ د ګازو تولید مهم مرکزونه د اسیا په کومو هیوادونو کې دي نومونه یی ولیکئ ؟
روسیه ، قطر ، سعودی عربستان ، عربی متخده امارات ، ایران ، افغانستان ، ترکمنستان او ازبکستان کې دي .
✱ روسیه د نړی څو فیصده ګاز لري ؟
روسیه په یوازیتوب سره د ټولي نړی په سلو کې ٪۳۳ طبیعي ګاز لري .
✱ د ګازو تولید مهم مرکزونه د امریکا لویی وچې په کومو هیوادونو کې دي نومونه یی ولیکئ ؟
امریکا متخده ایالت او کاناډا کې شته .
✱ په امریکا متخده ایالتونو کې د ګازو مهمه نل لیکه د کومو ایالتونو تر مینځ تیره شوي ده نومونه یی ولیکئ ؟
د تکزاس او نیویارک ترمینځ تیره شوي ده .
✱ ولی د وینزویلا طبیعي ګاز بهر ته لږ صادریږي علت یی واضع کړي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې امله چې توليدي مركزونه يې د سوداګرۍ له بازارونو څخه ليرې دي د هغو ډيره لږه اندازه بهر ته صادريږي .

✱ د ګازو توليد مهم مركزونه د اروپا لويې وچې په كومو هيوادونو كې دي نومونه يې وليكئ ؟

ايټاليه او فرانسه كې شته دي .

✱ ولې د فرانسې د لاک سيمې ګاز په خاص نل ليكه كې چې د ځانګړي الياژ څخه جوړه ده انتقاليږي ؟

د دې وجې له كبله چې د دې سيمې ګاز دومره زيات سلفر او ګوګړ او لوړه تودوخه لري چې پولادي نل ليكه يې د ليږدولو ځواک نه لري .

✱ د ګازو مهم واردونكي هيوادونه كوم دي نومونه يې وليكئ ؟

فرانسه ، ايټاليه ، ارجنټاين ، جاپان .

✱ د نړۍ تر ټولو لوې د طبيعي ګاز توليدونكې او مصرف كوونكې هيواد كوم دي وليكئ ؟

د نړۍ تر ټولو لوې د طبيعي ګاز توليدونكې او مصرف كوونكې هيواد امريكا متحده ايالت دي .

د انرژۍ منابعو جغرافيه ويش

✱ په ټوله نړۍ كې د انرژۍ منابع څه ډول دې تشريح يې كړي ؟

په ټوله نړۍ كې د انرژۍ منابع يو شان او برابر ډول نه دي بلكې د نړۍ په بيلا بيلو ځايونو كې په شيندلي ډول موندل كيږي .

✱ د اروپا ،اسيا ، امريكا او جنوبي نيمه كره په كومو هيوادونو كې د ډبرو سكارو زيرمې شته وليكئ ؟

په اروپا كې : فرانسه ، بلژيک ، هالنډ ، المان او پولنډ هيوادونو كې شته

په اسيا كې : جاپان ، د ويتنام په شمال ، چين ، هند ، ايران او د سايبريا د كربني په اوږدو كې شته

په جنوبي نيمه كره كې د ډبرو سكرو منابع د شمالي نيمې كرې پرتله لږې دي يوازې د ټولې نړۍ د رايستل شوو زيرمو په سلو كې پنځه برخې جوړوي .

د امريكا په متحده ايالتونو كې شته .

✱ د اروپا ،اسيا ، امريكا په كومو هيوادونو كې د نفتو زيرمې شته وليكئ ؟

نفت د اروپا په انګليستان ، هالنډ ، فرانسه ، بلژيک المان او ايټاليا كې شته

نفت د اسيا په روسيه ، منځني ختيځ ، عربي متحده امارت ، سعودي عربستان ، عراق ، ايران ، قطر او كويټه كې شته .

د امريكا په لويه وچه كې د امريكې متحده ايالات په نړۍ كې د نفتو يو مهم توليدونكې هيواد دي .

✱ د اسيا او امريكا په كومو هيوادونو كې د ګازو زيرمې شته وليكئ ؟

په اسيا كې روسيه ، ايران او تركمنستان هيوادونه دي

په امريكا كې په متحده ايالاتو او كاناډا كې زياته اندازه طبيعي ګاز موندل كيږي .

✱ په نړۍ كې د هغو پنځو ناحيو نومونه وليكئ چې د اوبو پرمختللي ځواک لري ؟

- په اروپا كې لويديځې جنوبي او مركزي سيمې
- د امريكا په لويه وچه كې د امريكا متحده ايالات

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په اسيا کې جاپان
- يو شميرنوري هغه سيمې چې له دې پلوه زيات اهميت لري د روسيې اروپايي برخې او د برازيل ختيځې غرنۍ سيمې دي .

په نړۍ کې کانونه او د هغو اهميت

✱ د نړۍ پرمختللي هيوادونه د کومو کانې توکو څخه په ګټوره توګه کار اخلي ؟
د نړۍ پرمختللي هيوادونه له بيلا بيلو کانې توکو لکه : سون توکي ، ودانيزو توکو ، منرالونو ، بيلا بيلو فلزاتو او نورو څخه په ګټوره توګه کار اخيستل .
✱ د سون توکو څخه انسانان څرنګه استفاده کوي ؟
د سون توکو څخه انسانان د بريښنا په توليد ، د کورونو په تودولو ، پخلي ، د اورګاډو په ګرځولو او نورو ځايونو کې ورڅخه کار اخلي .
✱ انسانانو څه وخت د تمدن په ډګر کې قدم کېښود ؟
کله چې د لومړنيو وسايلو پرځای فلزي سامانونه او وسايل جوړ شول انسانانو د تمدن په ډګر کې قدم کېښود
✱ کله چې انسانان د فلزاتو په کلکوالي ، د بڼې بدلون په وړتيا او د ټينګوالي په ارزښت پوه شول د کومو شيانو په جوړولو يې پيل وکړ ؟
کله انسانان د فلزاتو په کلکوالي ، د بڼې بدلون او د ټينګوالي په ارزښت پوه شول نو د فلز څخه يې د جګړې او ښکار لپاره د وسايلو په جوړولو ، د بيړۍ چلولو او ودانيو په صنعت او نورو وسايلو په جوړولو کې ور څخه کار واخيست .
✱ هغه پخواني فلزات چې انسانانو ور څخه استفاده کوله کوم دي نومونه يې وليکئ ؟
هغه پخواني فلزات عبارت دي له : اوسپنه ، مس ، سره زر او سپين زر .
د کانونو رايستلو لارې چارې
✱ د کانې توکو په رايستلو کې کوم عوامل مهم رول لري ؟
د کانې توکو رايستل او د هغو څخه کار اخيستل د هغو له اندازې ، جغرافيه يې موقيعت ،ارزښت ،د راتوليدو څرنګوالي او د جيولوجيکي حالت سره سره اړيکې لري همدارنګه د هيوادونو سياسي ، ټولنيز او اقتصادي لاملونه د کانې توکو په رايستلو کې اعيزه لري .
✱ د کانې توکو رايستل او د هغه څخه کار اخيستلو پړاوونه تشريخ کړې ؟
د پلټنې او جيولوجيکي څېړنو څخه نيولې د زيرمو تر کميت او کېفيت ، تثبيت او ارزښت تر ټاکلو پورې پورې بايد کار وشي .
✱ د امريکا په متحده ايالاتو په کليفورنيا کې د نفتو څاګانو ژور والې څومره او په رومانيا کې څومره ژور والي لري وليکئ ؟
د امريکا په متحده ايالاتو په کليفورنيا په ايالت کې د ۴۵۰۰ مترو په ژور والي او په رومانيا کې د ۱۲۰۰ مترو په ژور والي څاګانې کېندل شوي دي .
✱ د نفتو تر لاسه کېدو ټوله بيه په څه پورې اړه لري ؟
د نفتو د ترلاسه کېدو ټوله بيه په سيده توګه د څاګانو په ژورتيا ، برمه کولو او د څاګانو څخه د نفتو د رايستلو له فشار سره اړيکه لري .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ د امریکا متخده ایالت ، مینځنی ختیځ ، وینزویلا او په کاناډا کې د ورځې یو ځاه څخه څو بیلره نفت رایستل کېږي ؟

د امریکا په متخده ایالت کې د هرې ځاه څخه په ورځ کې په مینځنی توګه ۱۳ بیلره ، په مینځنی ختیځ کې ۵۳۰۰ بیلره ، وینزویلا کې ۲۴۰ بیلره او په کاناډا کې ۴۶ بیلره نفت تر لاسه کېږي .

✱ د ډبرو سکارو د هغو کانونه چې ډیر ژور دي د ډبره سکاره ور څخه څنګه رایستل کېږي ؟

په دغو سیمو او ځاګانو کې کارکوونکي او د کار وسایل د کان بیلا بیلو ژورو ځایونو ته په لفت کې ور ښکته کېږي او بیا په همدعو لفتونو کې سکاره راباسی .

په نړی کې صنایع ، ارزښت او دولونه یې

✱ د صنایعو ارزښت په څه کې دي واضح یی کړي ؟

د صنایعو ارزښت په دې کې دي چې د خامو او لومړنیو موادو بڼه بدلوي او د هغو ګټورتوب او کېفیت او ارزښت لوړوي .

✱ د صنغتي فعالیت لپاره باید کوم شرایط برابر شي ؟

د یو صنغتي فغالیت لپاره باید لاندي شرایط برابر شي

لومړني توکي ، انرژي ، د لیږدولو وسایل ، مواصلاتي کربنې ، څمکه ، کار څواک ، پانګه ، د لګښت بازار او فنی پرسونل .

✱ مهمي صنعتي سیمي چې هلته صنایع را مینځته شوي نومونه یی ولیکئ ؟

شمالي امریکا ، اروپا او د اسیا ختیځ او جنوب ختیځ سیمي .

✱ د شمالي امریکا او اروپا صنعتي سیمي کوم دي نومونه یی ولیکئ ؟

د شمالی امریکا صنعتي سیمي کاناډا او متخده ایالت کې تر سترګو کېږي

د اروپا صنعتي سیمي د دغي وچې په لویدیځ په المان کې د روهر ناحیه او د انګلیستان ، فرانسه ،ایټالیا د شمال سیمي د اروپا ډیرې مهمي سیمي بلل کېږي .

✱ د اسیا صنغتي سیمي کومي دي نومونه یی ولیکئ ؟

د اسیا مهمي صنغتي سیمي په لاندې ډول دي

هانګ کانګ ، مالیزیا ، تایوان ، جنوبي کوریا او سنګاپور .

✱ صنایع په څو ډوله دي د هریو په اړه لنډ معلومات ولیکئ ؟

په دوه ډوله دي

لومړي : سپک صنایع هغه صنایع دي چې د هغو بنسټ په نیمه صنعتي مخصولاتو یا دهغو په اجزاوو باندي ولاړ وي او کوم وروستي تولیدات چې ورڅخه ترلاسه کېږي په سیده توګه د خرڅلاو بازار ته وړاندې کېږي چې د هغو بڼه بیلګه د خوراکي توکو ، نساجي او لباس ، د څرمني او نور

دوهم : درانه صنایع هغه دي چې د هغو بنسټ په ډیرو کاني یا څمکنیو خامو توکو لکه د ډبرو سکاره ، فلزات او اومه نفتو باندې ولاړ وي او معمولا نیمه صنعتي تولیدات لري چې بیا وروسته د نورو شرکتونو په وسیله ورځیني پوره پاخه او صنعتي توکې جوړیږي لکه د پولادو جوړلو صنعت ، د نفت چاڼ او د کېمیاوي توکو صنایع .

د صنایعو په پرمختګ کې اغیزمن لاملونه

✱ د صنایغو په رامینځته کېدو او پراختیا کې اغیزمن لاملونه کوم دي ولیکئ ؟

د صنایغو په رامینځته کېدو کې دوه مهم عوامل عبارت دي ۱ طبیغي لاملونه ۲ بشري لاملونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ د هغو طبيعي لاملونو نومونه وليکئ چې د صنايعو په رامينځته کېدو او پرمختګ باندې اعيزه لري ؟
هغه طبيعي لاملونه عبارت دي له : ځمکه ، انرژي او لومړني توکي .
✱ د لومړنيو توکو ، انرژي او ځمکې په اړه معلومات وليکئ چې د صنايعو رامينځته کېدو او پرمختګ کې مهم رول لري ؟

✱ بشري لاملونه کې کوم لاملونه شامل دي نومونه يې وليکئ ؟
کارځواک ، پانګه ، د خرڅلاو بازار او حمل او نقل .

نړۍ واله سوداګري او د هغې اهميت

✱ سوداګري تعريف کړي ؟
سوداګري د اجناسو او خدماتو تبادله کول دي چې د وو لورو وګړو ، ډلو او هيوادونو تر مينځ ترسره کيږي .
✱ په عمومي توګه په نړۍ کې څو ټکي د سوداګرۍ او مالونو ليږولو په برخه کې مهم دي نومونه يې وليکئ ؟
په عمومي توګه ټوله نړۍ کې څلور ټکي د سوداګري او مالونو د ليږدولو په برخه کې مهم رول لري ؟
۱ . په نړۍ کې د ځمکنيو توکو ويش : يو شمير هيوادونه لکه جاپان ، خام يا ځمکني توکې ډير لږ لري نو دوي بايد هغه د نورو هيوادونو نه را وارد کړي .
۲ . نژديوالي : د بيلګې په توګه د افغانستان سوداګري زياتره له نژدې او ګاونډيو سره ده .
۳ . د لاسرسۍ وړتيا : بني او غوره لاري په لويو سيمو باندې لاسرسي اسانه کوي د بيلګې په توګه انګليستان او فرانسې ترمينځ د اوبو لاندې تونل جوړول .
۴ . د پرمختيا د کچې درجه .
✱ هغه اجناس او مالونه چې د نړۍ په سوداګرۍ کې ډير مهم دي هر يو په لنډه توګه تشريخ کړي ؟
دري ډوله مهم دي : ۱ . ځمکني توکې : دا هغه ډول مخصولات دي چې لاصنعتي شوي نه وي او حام توکې هم ورته ويل کيږي لکه مالوچ .
۲ . نيم صنعتي شوي توکې : هغه ځمکني توکې چې په هغو باندې کار شوي وي او بڼه يې او خرنګوالی يې بدلون موندلی وي لکه رخت چې د مالوچو څخه جوړ شوي دي .
۳ . وروستي محصول : هغه مواد يا مخصولات چې ټول صنعتي او توليدي پړاوونه يې تير کړي وي لکه هغه دسمالونه او جامې چې له ټوکر څخه جوړ شوي دي .
✱ کوم هيوادونه د نړۍ په سوداګرۍ کې ډيره برخه لري او د globalization مفهوم واضع کړي ؟
د نړۍ په سوداګرۍ کې ډيره برخه پرمختللی هيوادونه لري او globalization نړۍ وال کېدلو مفهوم لري .
✱ د نړۍ والي سوداګرۍ ګټې څه دي او ستونزې يې څه دي واضع يې کړي ؟
ګټې يې : د نړۍ سوداګري د خلکو د اړتياوو پوره کېدل او د هيوادونو د پرمختګ لامل کيږي او د خلکو د ژوند د کچې په لوړيدو کې مهم ارزښت لري ،
ستونزې يې : د ترانسپورټ له امله د چاپيريال ککړتيا د ترنسپورټ په زياتيدو سره ورځ په ورځ د ژوند چاپيريال اغيزمن کيږي د اقليم بدلون ، د ترافيک د ډيرې ګڼې ګوڼې او د ناوړه غږ زوږ او شور ماشور لامل کيږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سوداګریزو راکړو ورکړو حجم

✱ د سوداګریزو جنسونو ډیره راکړه ورکړه کوم هیوادونه ترسره کوي ؟

د سوداګریزو جنسونو ډیره راکړه ورکړه د پرمختللو هیوادونو تر منځ ترسره کېږي .

✱ د نړۍ ۲۰ فیصده بډای هیوادونه په سلو کې څو عایدات او په سلو کې څو وردات لري ؟

په سلو کې ۲۰ بډای هیوادونه د نړۍ په سلو کې ۷۵ عایدات ، په سلو کې ۸۵صادرات او په سلو کې ۷۵ تیلفونونو لینونه په واک کې لري .

✱ د نړۍ ۲۰ فیصده بی وزله هیوادونه په سلو کې څو عایدات او په سلو کې څو صادرات او په سلو کې څو د تیلفونونو لینونه په واک لري؟

د نړۍ په سلو کې ۲۰ فیصده بی وزله هیوادونه د نړۍ یوازې په سلو کې یو عایدات ، په سلو کې یو صادرات او په سلو کې ۱،۵ د تیلفونونو لینونه لري .

✱ د نړۍ بی وزله هیوادونو پخوا د کومو شیانو خرڅولو څخه یو څه پیسی تر لاسه کولای او بډای هیوادونو د څه شی خرڅولو څخه ګټه تر لاسه کوله ؟

د نړۍ بی وزلو هیوادونو پخوا یوازې د خامو یا څمکنیو توکو له صادراتو څخه یو څه پیسې تر لاسه کولې خو بډای هیوادونو د صنعتي پخو جنسونو له پیرودلو څخه ګټه تر لاسه کوله .

ازادي سوداګریزې سیمې او د هغوی اهمیت

✱ د ازادي سوداګریزو سیمو مفهوم د کومو هیوادونو سره سر خوري ؟

د نړۍ هغه سیمي او هیوادونه چې په هغو کې ازاده سوداګري ترسره کېږي او د ازاد بازار سوداګریز سیاست یی غوره کړي وي د ازادو سوداګریزو سیمو مفهوم لري .

✱ ازاده سوداګری تعریف کړي ؟

ازاده سوداګري هغه سوداګری او راکړه ورکړه ده چې پرته له هر ډول پولې او خند څخه ترسره شي .

✱ د نړۍ هیوادونه د خپلو ملی صنایعو د ملاتړ په خاطر کوم کارونه تر سره کوي ؟

د نړي هیوادونه د خپلو ملی صنایعو د ملاتړ او پیاوړتیا په خاطر او د خپلو داخلي تولیداتو د ښه کولو په خاطر یو ډول ګمرکي مالي او سوداګریز سیاست غوره کوي .

د سوداګریزو سیمو ویش

✱ په کومه پیری کې د سوداګریزو مالونو لیږدول اسانه شوه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شلمه پیړۍ کې د سوداګریزو مالونو لیږدول اسانه شول .

✱ د نړۍ هغه سیمې چې په نړواله سوداګرۍ کې د نورو نه زیاته برخه لري کوم دي ؟

لویدیځه اروپا ، شمالی امریکا ، د اسیا ختیځ او جنوب ختیځ ، د فارس د خلیج هیوادونه او پخوانی شوروي اتحاد او ختیځه اروپا دي .

د نړیوالي سوداګری سازمان

✱ د نړیوالی سوداګری سازمان په کوم کال جوړ او مرکزی دفتر یی چیرته دي ؟

د نړیوالی سوداګری سازمان په ۱۹۹۸ م کال د جنوری په لومړي نیټه جوړ او مرکزی دفتر یی په ژینو کې دي .

✱ د نړیوالی سوداګری سازمان دندې کومې دي واضح یی کړی ؟

نړیوالی سوداګری ته پراختیا ورکول ، د سوداګری ستونزی حل کول ، او د سوداګری خنډونه د مینځه وړل .

✱ نړیوالی سوداګری سازمان په کومو موضوعاتو باندي خبري کوي ؟

نړیوالی سوداګری په سازمان کې نه یوازی دا چې د جنسونو او مالونو په اړه خبری او پریکړي کیږي بلکې د ملکتیی خقوقو په هکله هم خبرې او پریکړې کیږي .

✱ نړیوالی سوداګري سازمان تر څنګ نوری کومې کومکي شوراګاني شته نومونه یی ولیکئ ؟

عبارت دی له ۱ عمومي شورا (general council) ۲ مالونو شورا (good council) ۳ د خدمتونو شورا (services council) ۴ د علمي ملکیتونو شورا (intellectual property council) .

✱ د نړیوال سوداګری په سازمان باندې کومې نیوکې شته ولیکئ ؟

دا چې ځیني وخت د دغه سازمان پریکړې د ټولو غړو هیوادونو په ګټه نه وي په تیره بیا پرمختیایی هیوادونه په ډیره ستونزه سره کولای شی چې د لویدځو پرمختللو هیوادونو په بازارونو کې د خپلو مالونو د خرڅلاو امکانات برابر کړي .

ګرځندویي (توریزم) او نړیوال اهمیت یي

✱ ګرځندوی تعریف کړي ؟

ټول هغه فعالیتونه چې خلک یی د وزګارتیا پرمهال ترسره کوي او لږ تر لږه له یوې شپې ورځې څخه تر یو کال پورې له کور څخه بهر وي ګرځندویی بلل کیږي.

✱ هر کال په نړۍ کې څومره خلک د خپلي رخصتی تیرولو په خاطر بهرنیو هیوادونو ته ځي ؟

هر کال په نړۍ کې ۷۰۰ میلیونه تنه د خپلو رخصتیو د تیرولو په خاطر بهرنیو هیوادونو ته ځي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ هغه لاملونه په ګوته کړي چې د پرمختللو هیوادونو خلک د پخوا څخه زیات د نړۍ لرې سیمو ته سفرونه کوي ؟

لاملونه یې عبارت دي له : د ډیرو پیسو لرل ، د ژوند دمې او تفریح د وسایلو ښه کېدل او د لیږدولو د وسایلو پرمختګ دي .

✱ د ګرځندوي هغه دوه لاملونه تشریخ کړي چې د پرمختیایی هیوادونو اقتصادي ودي سره مرسته کوي ؟

۱ د عایداتو زیاتوالی : کله چې ګرځندویان او سیلانیان یوه هیواد ته ورځي اړ دي چې هلته د خپلو خوړو او اوسیدلو په خاطر هوټلونو ، میلمستونونو ، ترانسپورت ، د سیل ځایونو لکه پارکونه ، موزیمونو او نورو ته پیسې ورکړي او همدارنګه یو شمیر سوغاتونه او سامانونه واخلی چې پرته له شکه د هماغه هیواد په اقصاد غوره اعیزه کوي .

۲ د کار او بوختیا چمتو کول : یوه هیواد ته د ګرځندویانو د پاملرنې او د ګرځندوي د صنعت د پرمختیا په خاطر باید ډیر ښه امکانات لکه میلمستونونه ، هوټلونه ، د اوسیدو ځاي او نور ، د ژوند اسانتیاوي لکه ترانسپورټ د ګرځیدو وسایط او نور چمتو شي نو په دې اساس ډیرو خلکو ته د کار موقع په لاس ورځي.

د نړۍ مهمې ګرځندوي (توریستي) سیمې او هیوادونه

✱ د هغو سیمو نومونه ولیکئ چې تر ټولو زیات ګرځندویان ورځي ؟

هغه سیمې چې هلته تر اوسه تر ټولو زیات ګرځندویان ورځي اروپا او شمالي امریکا ده .

✱ زیاتره ګرځندیان د کومو هیوادونو دی او کومو هیوادونو ته سفر کوي ؟

زیاتره ګرځندویان له پرمختللو هیوادونو څخه وي او پرمختللو هیوادونو ته سفر کوي .

✱ اوس چې پرمختیایی هیوادونو کې ګرځندوي د پراختیا په خال کې دي کوم لاملونه وربادي اعیزه لري ؟

درې لاملونه دي چې عبارت دي له :

۱ : د حمل او نقل وده او پراختیا .

۲ : زیاتره وخت پرمختیایي هیوادونه ګرځندویانو ته په زړه پوري وي ، دا ځکه چې دغه هیوادونه غوره هوا او په زړه پوري طبیعت لري له بلې خوا یو ګرځندوی په لږ لګښت سره هلته خپلې ورځي تیرولای شي .

۳ : د پرمختیایی هیوادونو دولتونه هڅه کوي چې د خپلو هیوادونو د اقتصاد د ودې لپاره په ګرځندوی سیمو کې ښه والی راولی او د ګرځندویانو پام ورته را واړوي .

✱ په اروپا کې د ګرځندوي لپاره کومې سیمې په زړه پوری دي او ولی ؟

مرکزي ، جنوبی او جنوب لویدیځه اروپا د مدیترانې د سیمې په ګډون د نړۍ د ګرځندوی ډیرې مهمې سیمې دي ، ځکه چې ډیری اسانتیاوې لري لکه : د مدیترانې د سمندرګي لمر لرونکي غاړې او په زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library
پورې هوا په اوړي کې د لامبو ، موټر ځغلولو ، سپورټي راز راز لوبو او د اس ځغلولو لپاره ډير غوره دي همدارنګه لوی تاريخي ښارونه لکه : پاريس ، لندن ، روم ، مادريد او المان او هالنډ يو شمير ښارونه او نور د تياترونو ، سينماګانو او هنري ننداړو ، موزيمونو ، تاريخي ودانيو په زړه پوري پارکونو اود موسيقي جشنونو له پلوه او نور .

✱ په شمالي امريکا کې د ګرځندوي لپاره کومي سيمي په زړه پوری دي ؟

د امريکا متحده ايالات او کاناډا ملی پارکونه ، ژوبڼونه ، د لمر لرونکو او سواحلو ، کلتوري سيمو او موزيمونو په لرلو سره د ګرځندويانو د پام وړ هيوادونه دي .

✱ په اسيا کې د ګرځندوي لپاره کومي سيمي په زړه پوری دي ؟

مکه معظومه ، ترکيه ، چين ، اندونيزيا ، هند او نور يو شمير هيوادونه هم د ګرځندوی ته په زړه پورې سيمو په لرلو سره هر کال د ګرځندويانو پاملرنه ځانته را اړوي .

د توريزم د راښکون (جذب) سرچينې

✱ د توريزم د راښکون سرچينې په څو برخو ويشل شوي دي وليکئ ؟

په دوه برخو : لومړي طبيعي سرچينې دوهم تاريخي او کلتوري سرچينې .

✱ طبيعی سرچينې ، تاريخی او کلتوري سرچينې تشريح کړئ ؟

طبيعي سرچينې لکه : اوړی کې اروپا ، مرکزي امريکا ، جنوبي امريکا ، د جنوب ختيځي اسيا او استراليا د سيندونو ، جهيلونو او سمندرګيو غاړي .

عرنې سيمي لکه : اتريش او سويس کې الپ ، افريقې ، امريکې او نورو ځايونو کې طبيعي پارکونه ګرځندويانو ته په زړه پورې دي .

تاريخي او کلتوري سرچينې لکه : پخواني وداني ، پيړي (تنې جسدونه) موزيمونه ، ننداړتونو او فرهنګي مرکزونه لري لکه اروپا ، امريکا ، اسيا و افريقي مشهور او نامتو ښارونه .

د توريزم نړيوال سازمان

✱ د توريزم نړيوال سازمان کومي چارې پرمخ وړي تشريح يی کړئ ؟

يو ځانګړي سازمان دي چې د ګرځندوی په برخه کې تولې نړيوالي ستونزې اواروي .

✱ د ګرځندوی نړيوال سازمان لومړي عونده په کوم کال په کوم ځای کې جوړه او لومړي ريئس يی څوک وه ؟

د ګرځندوي د نړيوال سازمان لومړنی لويه عونده د هسپانيې هيواد په بلنه د ۱۹۷۵ م کال د مې په مياشت کې د هغه هيواد د مادريد په ښار کې جوړه شوه او روبرت لوناتي د دغه سازمان لومړنی ريئس وټاکل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

✱ په اوسني وخت کې د ګرځندوی نړیوال سازمان څو عړی ، څو ساخوي مرکزونه او څو سیمه ییز کمیسیونونه لري ؟

په اوسنۍ وخت کې د نړی ۱۶۱ هیوادونه او سیمي د ګرځندوی د نړیوال سازمان عړیتوب لري

چي ۳۹۰ ساحوي مرکزونه ، ۶ کمیسیونونه لري چې په اروپا ، افریقي ، ختیځي اسیا ، پسفیک ، منځني ختیځ او جنوبی اسیا کې فعالیت کوي .

✱ د ګرځندوی نړیوال سازمان لویه یا عمومي عونډه په څو کلونو کې دایریږي او ریئس یی د څو کلو لپاره انتحاب کیږي ؟

د ګرځندوی نړیوال سازمان لویه یا عمومي غونډه په هرو دوو کلونو کې یو ځل جوړیږي او ریئس یی د څلورو کلونو لپاره غوره کیږي .

✱ د ګرځندوی نړیوال سازمان رسمی ژبې کومی دي او افغانستان په کوم کال د دې سازمان عړیتوب ترلاسه کړ ؟

د ګرځندوی نړیوال سازمان رسمي ژبې عربي ، انګلیسی ، فرانسوي ، روسي او هسپانوي دي

افغانستان په ۱۹۷۵ م کال د دغه سازمان غړیتوب ترلاسه کړ .

نړیوال حمل او نقل او د هغه اهمیت

✱ حمل او نقل اصطلاح څه مغنا لري ولیکۍ ؟

د لیږدولو او رالیږدولو څخه عبارت ده .

✱ حمل او نقل د ژوند چارو د کومو برخو ډیره اعیزه لري ؟

د یادوني وړ ده چي حمل او نقل په ټولو هیوادونو کې د خلکو میشت کېدو پر ځایونو ، د فابریکو لپاره د ځایونو په غوره کولو ،د مارکیټونو ځای په ټاکلو ، د شرکتونو ، دفترونو ، صنعتي مرکزونو او تاسیساتو د ځایو په غوره کولو کې ډیره اعیزه لري .

✱ هغه عوامل ولیکۍ چې نړیوال حمل او نقل ته یی ډیره وده ورکړي ده ؟

د نفتو زیاتوالی ، د اقتصاد وده ، سیمه ییزه پرمختیا او د ترانسپورتي لارو او کرښو ښه کېدل دي .

✱ زیات لیږدول او را لیږدول کومي ستونزي مینځ ته راوړي ولیکۍ ؟

۱: د ژوند د چاپیریال ککړتیا

۲ : د زیاتو وسایلو له امله ځینې وخت لاری بندې او د ترانسپورتي وسایلو ګڼه ګونه د دې لامل کیږي چې خلک او مالونه په وخت اړینو ځایونو ته ونه رسیږي .

۳: نا امني .

۴ : په ترانسپورتي لارو او کرښو باندې ډیري ښې حاصل ورکونکي ځمکي نیول کیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حمل او نقل ډولونه

✱ حمل او نقل په څو ډوله دي ولیکئ ؟

په درې ډوله دي : په اوچه کې ، د هوا له لارې او اوبو کې .

✱ د حمل او نقل د وسایلو او د هغو اړوند کړښو ځانګړتیاوې ولیکئ ؟

د حمل او نقل یو شمیر وسایل کولای شي هرڅه ولیږدوي ، یو شمیر نور یوازي د یو څو ځانګړو محصولاتو د لیږدولو لپاره غوره دي ، د حمل او نقل د یو شمیر وسایلو ګرندیتوب ډیر لږ خو د یو شمیر نورو زیات دي .

✱ د هر ډول ترانسپورتي وسایلو بیخبنا څه شي دي ولیکئ ؟

دا دي : لویې لارې ، پاخه سړکونه ، د اوسپني پټلۍ ، هوایی ډګرونه ، مصنوعي سپوږمۍ ، سمندري بندرونه ، ترمینلونه ، نل لیکي او نور .

✱ د ترانسپورټ یا حمل او نقل سیستم څرنګه مینځته راځي ولیکئ ؟

که چیرته یو شمیر سیمي یا ښارونه د ترانسپورتي کرښو په واسطه سره ونښلول شي یو ډول ترانسپورتي سیستم یا حمل او نقل سیستم ورڅخه جوړیږي .

سیالی او رقابتونه

✱ د یوې ترانسپورتی وسیلي په غوره کولو کې کوم لاملونه اغیزه لري ؟

د یوې ترانسپورتی وسیلي په غوره کولو کې بیلابیل لاملونه اعیزه لري لکه : بیه ، بارول ، تشول ، واټن ، د مالونو اندازه او دروندوالی او نور .

✱ په دې وروستیو وختونو کې څرنګه د ترانسپورتي وسیلو په غوره کولو کې سیالی شوي تشریح یی کړئ ؟

پخوا به د یوې وسیلي په غوره کولو کې د لیږدولو بیې ډیر ارزښت درلود ، خو اوسني وخت کې د یوې ترانسپورتي وسیلي په غوره کولو یو شمیر نور تکي لکه : ډاډمن لیږدول لومړیتوب لري ، خو بیا هم د لیږدولو بیه اوس هم د وسایلو په غوره کولو کې مهمه ده .د مالونو او جنسونو ډول هم ترانسپورتي وسیلي د ډول په غوره کولو کې اغیزه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

zakria.net

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library